

Hiköye

ÂDEM İLE HAVVA

Prof. Sabri Gönül

Âdem ile Havva
-her can kendi cennetinden sürgün-
Recep Şükrü Güngör

Recep Őukr Güngör

1971'in nohut yolunu mevsiminde dünyaya geldi. Çocukluęu dağların, derelerin, kurtların, kuzuların içinde, masalsı bir köyde geçti. Bir vesileyle Şehri tanıdı. nnden geçmeyi hayal bile edemediği liseye kaydoldu. Maraş'ta liseyi bitirdi. Liseden geriye sadece diploması kaldı. Üniversitede edebiyat okudu. Fatih Koleji'nde edebiyat ęretmenlięi yapıyor. Esra Eylül'n babasıdır. Martı, Yalnızardı, İnsansaati, Polemik, Okuntu, Destina, İksir, Yitik DüŐler, Irmak Yazıları, KaŐgar, Yedi İklim, Kitap Haber gibi dergilerde öykü ve deneme yazdı. yk yazarak yaŐıyor.

Eserleri:

Hüsn ile AŞk

Yüreęimin Mevsimi

KuruluŐ

Yas Ayini

ÂDEM İLE HAWVA

-her can kendi cennetinden sürgün-

Recep Şükrü Güngör

ÂDEM İLE HAVVA

Copyright © Sütun Yayınları, 2005

Bu kitledaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Mustafa OĞUZ

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Mizanpaj
Necmi TOPAL

ISBN
975-9089-08-4

Yayın Numarası
09

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Kasım 2005

Genel Dağıtım
Gökkuşaklı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Çağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Sütun Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.sutunyayinlari.com

İçindekiler

Birinci Bölüm

AŞK HÛ

İlk söz	9
İlk	13
Aşk hû	15
Âdem ki topraktan yaratıldı.....	19
Bu eser.....	21
Niçin yazdığının beyanıdır.....	23

İkinci Bölüm

ÂDEM İLE HAVVA

Feriştehlerin merakla beklediğidir	27
Toprağın şekil alıp insan suretine büründüğüdür	31
Balçığa insan şekli verildiğidir	33
İlk nefesin hû olduğudur	37
Şeytanın şeytan olduğudur.....	39
Âdem'in isimlerle imtihan olduğudur.....	43
Cenneti göğsünde taşıyan muştunun Havva olduğudur.....	45
Gerçeğin ateşle sınanmasının yasak meyve olduğudur	49
Ruhların elest bezminde toplandığıdır.....	51
Düşmanlıktan bıkmaz usanmaz şeytanın, ye bu yasak meyveyi ye dediğidir	53
İlk hatanın takdir edilen yanlış olduğudur	57

Üçüncü Bölüm
YERYÜZÜ EVİM BENİM

Cennetten göç ettiklerinin ve yeryüzü hayatının başladığıdır	65
Dünyaya gelişin hikmetli olduğudur	69
Rivayet edildiğidir.....	71
Âdem'in kırk yıl gözyaşı döküp makamının tövbeye erdiğidir....	73
Arttır Rabb'im arttır dediğidir	77
Yeryüzünde yüz yüze geldikleridir	79
Gurbet denen yeryüzünde çoğaldıklarıdır.....	81
Dimagında, yüreğinde ve yüzünde üç cevherin yer ettiğidir.....	83
Âdem'in toprakla uğraştığı;	
Habil'in hayvancılık, Kabil'in tarım yaptığıdır.....	85
Habil'in ağabeyi Kabil'e karşı gelmediği ve sevgisini kalbinden silmediğidir	89
Kanın ilk olarak döküldüğüdür	93
Siyah karganın ders verdiğiğidir.....	97
Musa'nın sual eylediğidir	101
Çoğalıp aile olduklarıdır.....	103
Bil ki senin kul olduğundur.....	105
Ölüm meleğine acele ettin dediğidir	107
Şit'in kardeşlerini uyardığıdır.....	111
Kavuşma yakın olup kalbe Âdem'e ölüm emri geldiğidir.....	113
Son söz	115

Birinci Bölüm
AŞK HÛ

İlk söz

*Âdem vardı insanlık için,
Ondan öncesi yoktu.*

Elif lam mim.

Apaçık kitap hakkı için,

Mübarek gecede indirilen kitap hakkı için,

Bilmek ve bilinmek isteyen bilme ve isteme hakkı için,

Âdem için, Havva için,

Okuyanın okuduğu ân için,

Yazanın yazdığı gece için,

Varlığın mayası sevgi için,

O nur ki, yaratılan ilk akıl idi ve her şeyin özü idi. Rabbimiz ona “ol!” demişti. O da o hitapla olup ‘Senden başka ilah yoktur.’ demişti. Sevginin mayası Muhammed’in nuru için,

Zerreler adedince

Salat ve selâm.

Söz ile

Bir nefes hû

Aşk ile...

***

Yaşatanın ve öldürenin adıyla.

Göktekiler, yerdekiler ve onların arasındakiler şahit olsun ki, can verdiğine cihanı verdi.

Can Âdem, cihan Havva.
Toprak Âdem, kan Havva.

Aşk da âşık da Âdem,
Mayası aşkın, Havva.
Öz Âdem, özden yansıyan güzellik Havva.
Ağaç Âdem, dalı Havva.
Ruh Âdem, beden Havva.
Ben Âdem, sen Âdem
Sade hayat Âdem, süsü Havva.

Âdem kırmızı toprak
Havva sıcak kan.

İlk Âdem, ilke ilk de Havva.
Konuşan, dua eden Âdem.
Dinleyen, âmin diyen Havva.
Varlık Âdem. Varlığın varı, ayarı, mihengi Havva.

Kıyam Âdem.
Secde Havva.

***

Âdem vardı bizim için, ondan önce var olan bir var vardı.
Yaratıcının aşkıydı Âdem'i var eden.
Yaratıcıya aşkıydı Âdem'i üstün kılan.
Havva'nın aşkıydı Âdem'e, Âdem'den de Allah'a uzanan.
Zaman ve mekan Âdem'in bir adı olarak vardı. Âdem
yokken adı vardı. Varlığın adı Âdem; yokluğun adı Âdem.

Sevgidir belki Âdem'in en güzel adı.
Fakırdır Âdem'in hâli. Şükürdür.

Dilinden eksik olmazdı zikir, şükür ve tefekkür.
Zikir de şükür de tefekkür de Âdem'in kul yanıydı/hâliydi.
Kul hâlinde başka yanı da yoktu gerçi.

Emanetti Âdem yeryüzünde.
Benim dedi Âdem, ruhum, canım bir emanet.
Lebbeyk Rabb'im.
Âdem'ini anlatırken, aslında Seni anlatıyorum.
Kadir-i mutlak Sensin. Âciz-i mutlak benim.
Aklımın, fikrimin, kelimelerimin sahibi sensin.
Muhtaç olan benim. Muhtaç olan benim.

Âdem'den sonra insanlar
Acz-i mutlak,
Şükrü mutlak,
Şevk-i mutlak,
Tefekkürü mutlak
Çizgisinde dosdoğru yürümediler.
Bu yüzden geldi uyarıcılar.
Bu yüzden defalarca uyarıldı insanlık.
Son ve en güzel uyarıcıya kadar bu böyle geldi.
O ki, insanlığın şefaak kaynağı. En güzel uyarıyı gerçek-
leştirdi.

En belîğ ifadeleri söyledi ve ardında sevgiden hâleler bırakıp gitti.

Âdem'den ona, ondan Âdem'e uzanan nurun uyarıcı çizgisinde...

İlk

İlktir Allah. Her şeyin ilki. İllallah.
İlklerin de ilki. Öncesi olmayan ilk.
Âdem de ilk. İnsanın ilki. Düşünenin, anlayanın,
idrak edenin, öncesi olanın...
Şuurla yaratılanların ilki. İlk beden, içine ruh üflenen.
İlk erkek. Yürüyen... Konuşan...

İkram edilen cennet meyvesinden. Şükreden nimete. İlk...
Cennete konulan ilk insan.
Aklını kullanarak yaratana sena eden.
Yaratana sena ederek kâinatı tanıyan.
Kadını tanıyan. Hata işleyen...
Yanılıp hata işleyen ilk ins...
Hata ki, Yaratıcının isteğiyle, izniyle işlemiştir. İşlemiştir
de yeryüzüne inip halifelik görevini üstlenmiştir. Mahlukatın
en üstün yaratığı olarak.
İlk konan cennette. Sonra cennetten çıkarılan.
Çıkarılıp da tövbe kapısı açılan ilk. Cennetin ilk yitiği...
İlk peygamber. İlk duacı.
Gözyaşıyla yıllarca, yıllarca ağlayıp,
Nur Muhammed'in nuruna sığınıp da tövbesi kabul
edilenlerin ilki.
Çiftçilerin, çobanların, babaların... ilki.

İlk medenî.

İlk yönetici.

Bütün yönlerin birleştiği tek yöne yönelen ilk.

İlk hikâye bu. Yaratılış, söz veriş, iniş, hatırlayış ve sonra da mühlet veriş... Yani ki hayat...

***

İlk toplantıya şahit olan da o idi. Bir anne ve babanın bellerinde şekil bularak yaratılan ruhlar, bir araya toplandı. Yaratıcı sordu:

“Ben sizin Rabbiniz değil miyim?”

Ruhlar hep bir ağızdan:

“Kalu bela. Evet sen bizim Rabbimizsin.” dediler. Ruhlarımız böylece söz verip o güzellik karşısında sarhoş olup daldılar.

Bildiler ki, sevgiliye aşk ile gönül ile ulaşılr.

Bildiler ki, aşk ile mest olunmayınca bu yol yürünmez.

***

Ayna oldu Âdem mutlak güzelliğe.

Levlake levlak...

Mutlak sevgili gizli bir hazine idi. Bilinmeyi diledi. “Ben gizli bir hazine idim, bilinmek istedim. Beni bilsinler diye varlıkları yarattım.” dedi.

Yaratıcı varoluşu hem başkalarının nazarıyla hem de bizat nazar-ı dekaik-aşınası ile seyretmeyi istedi.

Bütün varlıkların en üstünü ve en gelişmiş insan idi.

İnsan ki, onların içinden kamil insan husule gelsin için yaratıldı Âdem.

Aşk hû

Âlemin yaratılışındaki gaye: Âdem.

Bütün uçları, yönleri kendinde bulunduran Yaratıcıyı, cemâl ve celâl zıtlığının toplandığı insan sevebilirdi.

Aşkın gereği, kendisinden başka her şeyi unutturmaktır. Yaratandan gayrı her şeyi unutup sadece ona secde etsinler. Onun etrafında dönsünler kalplerini ondan gayrısına kapasınlar. Kalp tek. Rab tek. Kalpte tek Rabbin sevgisini taşısinlar.

Her hikâye bizim o ilk hikâyemizden -Âdem'in hikâyesinden- bir renk, bir çizgi, bir ruh taşır.

Her aşk onun aşkından bir aşk, her acı onun acısından bir acı...

Her hüznün onun hüznünden tatlı bir sızı taşır.

Bismihî sübhanehu.

***

Aşk ile başlasın bu kitap. Aşk ile sürsün. Aşk ile ersin hitâma. Âdem'in aşkını anlatsın.

Düşmanlığı değil dostluğu öğretsin. Açılsın selamet yurduna.

Kâbil'in katlinin çirkinliğini değil de Habil'in sevgisini anlatsın.

Yılanın zehrini değil de Havva'nın tebessümünü dile getirsin.

Günahın çirkinliğini değil de tövbenin güzelliğini... İsyanın karalığını değil de, itaatın paklığını... Üstünlüğün kendinden geldiğini söyleyenleri değil de, üstünlüğün Yaratıcının huzurunda edepli olmanın idrakinde olanları...

Düşüş şeytandan, yüceliş Yaratandan.

Aşk ki, süflî manasiyle şeytandan, ulvî manasiyle Yaratıcıdan.

İtaat Âdem'den.

Dik durup emre kulak asmadan, selâmsız çekip gitmek şeytandan.

Emrin güzelliğini sevgiyle karşılamak ve selâm vermek Âdem'den.

Baş kaldırmak şeytandan, boyun eğmek Âdem'den.

Nefretle ve şehvetle bakmak şeytandan, sevgiyle bakmak Âdem'den.

Her can kendi cennetinden sürgün, kendi cennetini arıyor her can.

Ölümü düşlerde bırakıp yaşama koşuyoruz. Oysa, ölüm bilincimizin üstünde bir gerçek.

Âdem de Âdem'i öğrendiğimiz A'raf da düşmedi yokluk çukuruna. Varlığa erdiler. Adem Âdem oldu, anlam kazandı. Zaman ve mekândı Âdem'in bir adı da.

***

Kendinden bildi. Bana benziyorsun, dedi. Evet ondandı. Adı Havva idi. Havva da, sanki sen de bendensin, dedi. Nasıl ki, ben sendensem sen de öyle bendensin. Ben benim, sen de ben...

***

Varlığın özü aşktır. Ondandır gelen ona döner.

Ruhlarımız kainatta var olan her şey gibi mutlak varlıktan çıkıp en sonunda yine ona varır.

Onun güzelliğinden yalnızca bir zerre olan sevgilerimiz Âdem babamızın yolculuğuyula özüne ulaşmaya çalışıyor. Yani onun denizinden ayrılan bir damlayız. Ona ne zaman ulaşsاک damlayı denizle buluşturmuş olacağız.

Ebedî susama diye tarif ediyor aşkı yazan.

Âdem'in sonsuza susayışını yazdım ben de.

Ki âlem aşk üzre yaratıldı.

Âdem ki topraktan yaratıldı

Bir tutam toprak, insan.

Toprak: ana.

Ana belledi toprağı da nasibini topraktan bildi.

Yere tutundu göğge baktıkça. Ötelere erme vaktine dek toprakla hemdem olacaktı çünkü.

Bir tutam toprakla var olmanın yollarını aradı.

Topraktan alındı Âdem'in cismi. Balçıktan...

Âdem'in içtiğı su: toprak

"Toprağın madeni

Göğün madeni

Karıldıkça kararan mesnûn

ÂDEM'in içtiğı su

Benim geçtiğim ırmak"

(Ömer Erinç)

Âdemoğlu bunun için toprakla yaşadı. Toprakla yaşayacak kıyamete dek. Her ölüm toprağa dönüştür. Yani ki, insanın aslına dönüşü...

Toprakta rahatlarız, huzur buluruz. Her fırsatta ona koşarız. Çünkü bizim mayamız topraktan.

Âdem ki, ikiye bölünerek yaratılan cinsiyetin bütünleşmesiyle hayatın devam edeceğine inanıyordu.

Özümüz ondan geldi, ona dönecek. Bedenimiz topraktan geldi, toprağa gidecek.

Sınanacak olan da, sınanıp arınacak olan da Âdem ve onun neslinden gelenler...

Yol ki, bin bir tuzaklısı sadece insanoğluna ayrılmış.

Bu eser

Âdem ve Âdemoğullarının yolunu gösteren küçük bir fenerdir bu eser.

Onun kuşaktan kuşağa, toplumdan topluma akışını Muhammedî çizgiye uzayışını anlatıyor.

Başlangıç ve bitiş noktasıdır Âdem'in hikâyesi.

En güzel hikâye bu. Ana hikâye olduğu için.

İnsanlık iki kişinin şahsında yolculuğa çıkıyor. Şeytan da onlarla birlikte düşüyor yola. Aldatmak ve sevgiden uzaklaştırmak bütün maksadı.

Âdem uyarıcı, şeytan kışkırtıcı olarak...

Âdem ve soyundan gelecek olanlar irade payesi ile donatılmış. Büyük sınavın gerekçesi olan irade payesi ile...

Yaratıcının huzurundan yeryüzüne doğru uzanan yolculuğa...

Bu yolculuk sırasında çalıştı, didindi, çabaladı; iyi oldu, kötü oldu, bozuldu, yapıldı, yıkıldı, yarıştı...

Mutlu olan da, mutsuz olan da aynı çabayı harcadı.

Sonra sıra geri dönmeye geldi.

Kendini yolculuğa salıveren Yaratıcının huzuruna vardı. Yolculuk boyunca işlediği, kazandığı ne varsa sırtında taşıyordu.

Sabahında yola çıktığı günün akşamında geri dönüyordu.

Bu yolculuk gününün sabahı ile akşamı arasında sevgi ile nefretin mücadelesini anlatıyor bu kitap.

*“Allahım
O güzeller güzeli
Hangi iyilik diledi senden
Dilerim ben de öylelerini*

*Allahım
Yol boyunca
Tarih boyunca
Başıboş bırakma bizî”*
(Cabıt Zarifoğlu)

Şimdi yolculuk devam ediyor ve hikâye akıp gidiyor. Ve bütün hikâyeleri değişmeden takip eden bir söz var:

“Ey kavimim, Allah’a kulluk ediniz. Sizin için O’ndan başka ilah yoktur.”

***

Meleklerin, fitne çıkaracak bir kavim mi yaratacaksın, sorusuna, hayır siz bilmezsiniz, diyor Yaratıcı. İnsan bilici olarak yaratılıyor. Bilmek insanın aslî görevi.

Öğretilen kadarıyla yetinici olanlar, melekler ve diğerleri. Fakat, insan bilmek, bildireni bilmek zorunda.

Bilerek yaşamak. Evet bilerek...

İşte bu kitap, o bilme çabasının bir numunesi.

Niçin yazdığımın beyanıdır

Salep şehri Maraş'ta çam, ardiç, akasya, söğüt, dut, incir, kayın ağaçları arasında...

Âlemi ve Âdem'i düşündüğüm bir gecede...

Bir şuur halinde...

Var edene göre "gayr" iken, var edene ulaşma çabası içinde...

Mümin bakışını göstermek güzelliğe ve aşka. Küfrün, güzelliği ve aşkı bir eylemsizlik haliyle atalete attığını bildirmek...

Allah güzeldir ve bütün güzelliklerin kaynağıdır bilinsin istedim.

Sevginin insanı sırların sırrına doğru sürüklediği anlaşılın...

Kadın ve erkek, Âdem ve Havva'dan beri o zarif sevginin peşinde koşup durdukları anlaşılın. İstedim ki, her şeyin insan için yaratıldığı bilinsin.

***

Bir alt şuur halinde görüyorum:

"Yeryüzünde yalnız gezerken bir âdem ile karşılaştım.

-Adın ne, dedim.

-Âdem, dedi.

-Bana benziyorsun, dedim.

-Belki de bensin, dedi.

-Senin gibi bir âdemim, dedim. Birlikte yaşamıştın kırkı da ikiz doğan çocuklarınla. Şimdi ben de birlikte yaşıyorum onlarla, dedim.

-İslanıp balçık oldum. Sonra can... Sonra kelimeler. Bunu Yaratıcı size de bildirdi. Bilirsin o kitabın adını?

-Kur'an.

***

Temmuz sıcağında... Bir öğle vakti. Milat iki bin ikiyi işaretliyordu.

Âdem ile Havva ebedî yurtlarında tebessüm ediyordu. Onca oğulları ve kızları arasında.

Yazmalıyım, dedim. Aşkın ve sevginin yaratılışını yazmalıyım.

Kainatın, onun yüzü suyu hürmetine yaratıldığı Sevgililer Sevgilisi'nin nurunu taşıyan ilk insanı ve ilk peygamberi...

Receb'in on beşinci gecesini başladım yazmaya. Kısmet olur da tamam olursa, böylesine seçilmiş bir gecede hitama ersin isterim.

Selam safiyullah.

Selam Havva.

Annem babam, selam!

İkinci Bölüm:
ÂDEM İLE HAVVA

Meyve-i memnûdan Âdem tâd aldıktan beri
Kârbân-ı aşk bitmez bir beyabandan geçer

Yahya Kemal

Feriştehlerin merakla beklediğidir

Yerleri ve gökleri altı günde Yaratan, her birine ayrı kanunlar koydu. Dünya semasını kandillerle süsledi. Yani ki dünyanın yaratılışı diğerlerinden farklıydı. Çünkü buraya anlayan, konuşan, zikreden, şükreden bir varlık gelecekti.

Yıllar, asırlar geçti. Birçok varlık yaratmıştı. En çok bilineni, nurdan yarattığı ve melek adını verdiği varlıklardı.

Bu nurlu varlıklar yemiyor, içmiyor, günah işlemiyor, isyan etmiyor, şehvet duymuyordu.

Emrediyor emirlerin Sahibi, onlar da hemen yerine getiriyorlar. Yaratıcının emirlerini yerine getirmek onlar için en güzel ve en tatlı iş.

Bu varlıklar ki, erkeklik dişilik ayrımından azade. Ne kadar olduklarını, ne kadar yaşadıklarını Yaratıcıdan başka bilen yok. Kuvvetli ve süratliler...

Haris en başta. Haris ki bir ismi de Azazil'dir. Yani ki şeytan. İbadette kusuru yok. Zikirde ona yetişeni yok.

Bilmek ve bilinmek istedi Yaratıcı.

Yarattıklarını başkalarının gözüyle görmek, onların kulağıyla duymak istedi.

İstedi ki, aklı olan varlıklar olsun. Kendisini akıllarıyla idrak edip, dilleriyle şükretsin. Yanılıp günah işlese bile dönüp tövbe etsin.

Yaratıcı, 'Yeryüzünde bir halife yaratacağım. Beni bilsin, beni övsün.' dedi.

Sayıya sığmayan güzel isimlerinin bilinmesini böyle istedi.

Kendi aynını görmeyi, kendi sırrını kendine açıklamayı istedi. Bu, bir şeyin başka bir şeyde kendini görmesine benzemezdi. Çünkü bunda kendini başka şeyde görmek vardı. Yani başka şeyde kendi vardı.

Kainat vardı; fakat ruhu yoktu. Cilasız bir ayna gibi.

İlahi ruhu aksettirecek bir varlık gerekliydi. Bitmez tükenmez tecelli feyzinin gerçekleşeceği bir varlık.

Her emrin başlangıcı da sonu da O'ndandır. Bütün varlık O'ndan başladığı gibi yine O'na dönecektir.

O'nun emri, âlem denilen aynanın cilalanmasını gerekli kıldı. Bundandır ki, Âdem âlemin cilası ve ruhu oldu.

Şaşırıldı melekler bu habere. En çok da Haris... Yani Azazil... Bu yaratılacak varlığın Halife sıfatıyla anılıyor olması kendilerinden üstün olacağına işaretliydi. Oysa kendileri Yaratacının bütün isteklerini yerine getiriyorlardı. Şimdiye kadar bir gevşeklik göstermemişler, itaatten başka bir şey düşünmemişlerdi.

İlahî bir topluluk olarak yaşıyorlardı. Yükselişini ve alçağını içine alan bütün âlemin gerektirdiği birliği gösteriyorlardı.

“Biz ki her an zikirdeyiz. Onun emrine amadeyiz. Fakat biz halife sayılmıyoruz. Bu yaratılacak halifenin özellikleri ne ola ki?”

Mukarreb melekler Levh-i Mahfuzdan yaratılacak olan varlık hakkında bilgi getirince bütün melekler toplandı:

“Yeryüzünde fesat çıkaracak, kan dökecek birini mi halife olarak yaratacaksın? Halbuki biz Sana şükrediyoruz ve adını tesbih ediyoruz. Senin noksan sıfatlardan uzak olduğunu söylüyoruz.” dediler.

Bu şekilde soru sormaları aslında meleklerin dehşetlerini tasvir ediyordu. Bir itirazı ifade etmiyordu.

Melekler Levh-i Mahfuzdan, yeryüzünde yaratılacak varlığın fesat çıkarıcı ve kan dökücü olduğunu okudular.

Belki de daha önce orada yaşayıp da kan döken ve gaza-ba uğrayan cinlerin yaşadıklarından yola çıkarak, yeryüzünde yaratılacak varlık hakkında böyle hükme varıyorlardı.

Âdem'in katında da Yaratıcının isimleri vardı, fakat melekler o isimleri zikretmediler. Üstün kılan buydu insanı.

Yaratıcının bizi, meleklerle karşı tercihiydi.

İşte bu yaratılacak varlığa insan ve halife adı verildi. Bu isim verilmişindeki hikmet ise yaratılıştaki hakikatler idi. Yaratıcı katında bakan bir göz olacağı için ona insan adı verildi. Hakikatleri görecek olan varlık da o olacaktı. Çünkü Yaratıcı, varlıklara insanın gözüyle bakacaktı ve o nazarla merhamet edecekti.

Âlem insanın yaratılışıyla tamam olacaktı.

Bu itibarla insan yüzüğün kaşı gibidir. Padişahın, hazineleri üzerine vurduğu mührün nakşı gibidir. Bunun için ona halife adı verildi. Mühür hazineleri korur, halife de mahlukatı...

Âlemi korumak için Âdem'i halife yaptı. Yani ki Âdem var oldukça âlem korunacaktı. Çünkü sır durdukça ayna aynadır.

Dünya kâinatın hazinesi. İnsan ise bu hazinenin mührü. Mühür olmazsa hazinenin bir kıymeti kalmaz.

Her şeyi üzerine toplamak ve kavramak yükü de insana yüklendi. Yüklendi de insan muhatap kabul edildi.

Aklı ermedi meleklerin bu yaratılış sırrına; çünkü hikmetini kavrayamamışlardı.

Meleklerle Esmâ-i İlahiye'nin tümü öğretilmemişti. Kendilerine bildirilen birkaç isimden başkasını bilemiyorlardı. Adını en iyi bildikleri Yaratıcıyı, tesbih ve takdis ediyorlardı.

Sonra birbirlerine:

“Kuşkusuz, Rabbimiz her şeyi hakkıyla bilendir, hikmetsiz yaratmaz.” dediler. Dediler de Âdem'in yaratılış hikmetini kavrayamadıklarını itiraf ettiler.

Toprağın şekil alıp insan suretine büründüğüdür

*“Onu topraktan yarattı. Sonra
ona ol dedi, o da oluverdi.”*

Al-i imran

Âdem’in yaratılacağı toprak dünyadan alınacaktı.

Rasgele bir toprak değildi elbet. Her yönüyle dünyanın özü ve çekirdeği olan toprak olmalıydı. Çünkü bu topraktan âlemlere efendi kılınacak varlık yaratılacaktı. Aslında âlem onun için vardı. O olmasaydı âlemin bir anlamı olmayacaktı.

Dünyanın bütün kıymetini taşıyan bir toprak... Yükte hafif, pahada ağır...

Bu vazife ilk olarak meleklerin büyüğü Cibril’e verildi.

“Git bir avuç toprak al getir.”

Bu emri alan Cibril hemen yeryüzüne indi. Elini uzattı toprağa. Alacağı zaman toprak ağlayıp yalvarmaya başladı. Ben, senin beni eksiltmeni istemiyorum, beni yaramaz hâle getirmenden Allah’a sığınırım, diyerek o kadar ağladı ki toprak, o kadar yalvardı ki...

O, benden bir halk yaratacak ve bu halk ona âsi olacak. Ondan dolayı Allah beni bir ceza ile cezalandırır.

Cibril toprağı almadan döndü.

Eli boştu.

“Hani toprak?”

“Ey Rabbim, emrettiğin toprağı almak için gittim. Fakat toprak; ‘Beni kusurlu hâle getirme. Yoksa Allah’a sığınırım.’ diye feryat etti. Sana sığınana, sığınma hakkı tanımaktan başka bir şey yapamadım.”

Bundan sonra Mikail aynı iş için görevlendirildi. Toprak ona da yalvardı. Ağladı. Gözyaşı döktü. Allah’ın adına yeminler verdi. Neticede Mikail de toprak almadan döndü.

Üçüncü olarak İsrail indi toprak alma göreviyle. Ona da yalvardı toprak. Diller döktü.

Son olarak Azrail indi yeryüzüne. Toprak ona da yalvardı. Ağladı. Diller döktü. Azrail, toprağı dinlemedi.

“Ben Allah’ın emrini yerine getirmemiş olarak dönmekten Allah’a sığınırım.” dedi.

Yeryüzünün her bölgesinden bir avuç toprak alıp götürdü. Demek ki, insanoğlu renk renk olacaktı. Çünkü, kırmızı, beyaz ve siyah topraktan almıştı.

Bunun üzerine Rabbimiz, Azrail’e şöyle dedi:

“Sana yalvardığı zaman, merhamet etmeli değil miydin?”

“Rabbim, Senin emrini yerine getirmek, onun yalvarışından daha önemlidir.”

“Mâdem toprağı sen getirdin, insanoğlunun canını almaya da seni memur ettim.”

Bunun üzerine Azrail şöyle dedi:

“Ey Rabbim, bütün insanlar bana düşman olur. Benden nefret ederler.”

Rabbimiz ona şu cevabı verdi:

“Ben çeşit çeşit hastalıklar yaratırım. Hiç kimse sana düşman olmaz.”

Ve o yüzden insan sebepli gider ölüme.

Artık Azrail asıl vazifesini almıştı. Allah’ın emriyle aldığı toprağı yine onun emriyle toprağı döndürecekti.

Balçığa insan şekli verildiğidir

Topraktan ve sudan yaratıldı Âdem. Bunun için Âdem'di adı.

Yeryüzünden alınan toprak yapışkan bir hâl alıncaya kadar ıslatıldı. Sonra da balçık hâline gelinceye kadar bırakıldı.

Balçık ki iki kuvvetin, şeytâniyetle rahmaniyetin, iyilikle fenalığın, güzellikle çirkinliğin yani ki zıtların hikâyesi olacaktı.

Annesiz ve babasız dünyaya geliyordu Âdem.

Cennette yaratılıyordu, fakat yeryüzüne halife olacaktı.

İnsan şekli verildi balçığa. Dış görünüşü itibariyle insan, ama bütün zerresiyle çamurdu. Kuruyuncaya kadar olduğu yerde kaldı. Kurudu, kurudu, kurudu... Bir testi gibi, bir çömlek gibi ses verinceye kadar... Sert ve katı bir cisim oluncaya kadar...

Toprak... çamur...

Yapışkan cıvık çamur.

Değişken vıcık çamur.

Çamurdan süzölmüş öz: kuru çamur.

Ve biçimlenmiş kuru çamur...

Bu şekilde bir çok yıl yatıp salsal oldu. Yani, pişmiş gibi kurudu. Melekler kuruyan cismin yanından geçerken çok korktular. En çok da Haris korktu. Yalnız Haris korktuğunu belli etmiyordu. Yanından geçtikçe Âdem'in cesedine vuruyor, vurdukça ses çıkarıyordu. Cesedin ağzından giriyor arkasından çıkıyor, arkasından giriyor ağzından çıkıyordu. Her yerinde dola-

şıyordu. Bir maksat için yaratıldığını ise çok iyi biliyordu.

Haris, gelip gidip:

“Sen ne için yaratıldın söyle?” diyordu. Ne var ki, cevapsızdı o gün için soruları. Çünkü cevabın verileceği gün henüz gelmemiştir. Bu yaratılan şey, Haris için hakikaten bir tehlike idi. Ya kendinden daha yüksek bir mevkiye sahip olursa! Bu düşünce Haris’in içini kemiriyordu. Onun emrine girmek Haris’i korkutuyordu. İçini alt üst eden bu soruların cevabını almak için meleklerin konuşmalarına kulak veriyordu, ama bir sonuca varamıyordu. Yanındaki meleklerle şöyle diyordu:

“Bu yaratılan şey sizden daha değerli sayılır ve ona itaat etmeniz istenirse ne yaparsınız?”

Melekler için bu konuda bir sorun yoktu. Allah ne derse o olurdu. Emir ona mahsustu. Kendilerine ise ancak itaat etmek düşerdi. Bunun aksini düşünmek ne hadlerine. Meleklerin cevabı Haris’i daha da çileden çıkardı:

“Biz Rabbimizin emrine itaat ederiz.”

Haris, meleklerin hiç duymadıkları bir şeyi söyledi:

“Eğer bu toprak parçası benden üstün tutulursa ona baş eğmem. Ben ondan üstün sayılırsam, onu mahvederim.”

Sözlerini yemin ederek tekrar tekrar söyledi. Allah adına yemin ederek hem de...

Daha toprak halinde iken Âdem, hayatı tatmamışken, insanlık görevini üstlenmemişken ilk düşmanını kazanmıştı. İlk ve en büyük düşmanını... Suçu ise, Yaratıcının iltifatına mazhar olmak...

Çamurdan yapılmış bir varlık nasıl olur da bunca yıldır zikri hiç dilinden düşürmeyen Haris’ten daha üstün olabilirdi!

Bu düşünceleri, bu sözleri içindir ki bundan böyle biz ona şeytan diyeceğiz.

İtaatin zirvesindeyken isyanın çukuruna kaydığı için;

Ala-yı illiyyinden esfel-i safiline yuvarlandığı için;
Rabbin, yaratmasının hikmetini kabullenmeyip, kendini
üstün gördüğü için;
Kibrin kirli sularında yüzdüğü için...
Daha birçok içinler için, ona, bundan böyle şeytan diye-
ceğiz. Sevginin düşmanı şeytan...

İlk nefesin hû olduğudur

Nihayet emir geldi:

“Ben onu düzenlediğim, insan şekline koyduğum ve içine ruhumdan üflediğim zaman, derhal onun önünde secdeye kapanınız.”

Meleklerle geliyordu bu emir. Onların insan karşısındaki durumunu belirtiyordu. Yaratıcının halifelliğini yapacak olan insan için düzenlenecekti bu tören.

Birdi varlığın Yaratanı; ibadet edileni birdi. Başka ibadet edilecek yoktu. Yaratıcı kendisinden başka bir varlığa secde edilmesini emrediyorsa, hiç şüphe etmeden emir yerine getirilmeliydi. Bu secde yine Yaratıcıya yapılıyordu, çünkü onun emriydi. Burada Âdem sadece kible vazifesi görüyordu. Secdeler yine, varlığı yoktan var edene yapılıyordu.

O kadar çok sevecekti ki Âdem’i! Bu secde emri o sevginin en bariz işaretiydi.

Melekler, hep birden; “Ey Rabbimiz! Emrini dinler ve Sana boyun eğerez.” dediler.

Sayıya hesaba gelmeyecek kadar çok melek bir an bile düşünmeden secdeye kapanmayı bekliyordu. Gözler topraktan yaratılan varlığa dikilmişti. Böyle bir görev ilk ve son olacaktı. Bu toprak parçası, vazifelerin en yücesiyle vazifelendirilecek ve halife ilân edilecekti.

Şeytan kendi yaratılışını düşünüyordu. Kendisi için küçük bir merasim bile yapılmamıştı. Halbuki şu anda bütün me-

lekler Âdem'e secde etmek için büyük bir sükûnet içinde, tarif edilmez bir ciddiyetle hazır bekliyorlardı. Şu topraktan yaratılan küçücük varlığa bu kadar hürmeti, bu kadar töreni aklı almıyordu. Oysa ki, kendisi ateşten yaratılmıştı ve ateş topraktan her yönüyle üstündü. Hiçbir meleğin şeytanla ilgilenmemesi onun için en ağır bir darbe ve çok büyük bir acıydı.

Nihayet beklenen an bir cuma günü geldi. Önce Nur Muhammed'in nuru kondu Âdem'in alınına. Sonra Yaratıcı kendi ruhundan o topraktan yaptığı cesede üfledi. Ruhun girmesiyle birlikte çamurdan yapılan varlık yerinden doğruldu ve yürüdü.

Âdem aksırınca, 'hamd olsun Allah'a!' dedi.

Aynı sözü tekrarladı melekler: 'Hamd olsun Allah'a!'.

Yaratıcı: "Ey Âdem, ben kimim?" diye sordu.

Âdem: "Sen, senden başka ilah olmayan Allah'sın." dedi.

Yaratıcı: "Doğru söyledin." buyurdu.

Âdem ayağa kalktığı anda ise emir yerine getirildi. Bütün melekler "Allahü ekber!" diyerek secdeye kapandı.

Âdem Kabe gibi ortada duruyordu. Her bir tarafta secde halinde bulunan melekler Yaratıcıyı tesbih ediyorlardı. Merasim en mükemmel şekliyle yapılmış, bütün melekler Yaratıcının halife seçtiği insana, hürmetle secde etmişti.

Şeytanın şeytan olduğudur

-Ben benim, sen de sensin.-

Yaratıcının emri karşısında büyüklenmek küçüklüktü. Büyüyecek olan büyüklenmezdi. Büyüklenen, eninde sonunda küçülecek, alçalacaktı. O da böyle oldu. Melekler arasındaki müstesna yerini kaybetti.

Dimdik, ayakta duran biri vardı. Başlarını secdeye koyan meleklerle sevgisiz gözlerle bakıyordu. Yapayalnızdı. Çamurdan yaratılan şu adama karşı durmak için hiçbirini kandıramamıştı. Tek başına da olsa davasını sürdürmeyi kafasına koymuştu bir kere. Elinden gelse ilerleyip Âdem'in göğsüne şiddetli bir yumruk indirecek ve içindeki bütün kini ona boşaltacaktı. Fakat buna izin verilmeyeceğini çok iyi biliyordu. Bunca meleğe secde ettirilen bir varlığa şeytanın tokat atmasına müsaade edilmezdi.

Ben ondan daha hayırlıyım.

Ondan yaşça büyüğüm.

Yaradılışça ondan daha güçlüyüm.

Ben ateşten, o ise çamurdan yaratıldı. Şeytanın aklında buna benzer binlerce fikir dolaşıyordu.

Şeytan hâlâ dimdik ortada duruyordu. Hâlâ nefretle etrafını süzüyordu. İlahi ses gecikmedi:

“Ey şeytan! Ellerimle yarattığım bu varlığa secde etmekten seni alkoyan nedir? Kibirlendin mi? Yoksa bu emre muhatap olmayacak yüce varlıklardan mı oldun!”

Şeytanın özür dilemesi gerekirdi fakat o, içindeki nefreti dile getirdi:

“Ben ondan daha hayırlı ve üstünüm. Çünkü, beni ateşten, onu çamurdan yarattın.” dedi. “Ona secde eder miyim hiç!” diyerek Âdem’in yaratılışına itirazda bulunuyordu.

Şeytan, benzeri görülmemiş bir küstahlık içine girmişti. Büyük bir cüretti bu. Yaratıcıyı manasız ve mantıksız iş yapmakla suçlamaktan başka bir şey değildi yaptığı. “Daha değerli ve daha hayırlı olanı, değerli karşısında secde ettiriyorsun.” demekti. Bu sözleri âlemlerin Rabbine karşı söylüyordu. Şeytan yaptığıının büyük bir edepsizlik olduğunu elbette biliyordu. Fakat şeytanın gözü dönmüştü, şeytanlığını yapıyordu. İçi kin ateşiyle kavrulmuştu. Kimin karşısında durduğunu, ki-me kafa tuttuğunu bilmeyecek kadar köpürmüştü. Sonunun ne olacağını düşünmeden duygularını dile getiriyordu. Boy-nuna lanet halkası geçecek olsa bile çamurdan yaratılan bu varlığa düşmanlığını sürdürüyordu.

Âdem’in ilim ve bilgi üstünlüğünü görmezden geliyordu.

Âlemlerin Yaratıcısı, şeytana, küstahlığının karşılığını söyledi:

“İn bulunduğun makamdan! Rahmetimden çık git! Muhakkak ki sen kovulmuş durumdasın. Kıyamete kadar lanetim senin üzerindedir.”

Meleklerin hocası iken ebedî olarak Allah’ın lanetine uğradı.

Şeytan, kibrinin ve nefretinin meyvesini böylece toplamış oluyordu. Geri adım atmaya yaklaşmadı:

“Ey yüce Yaratıcı, mâdem rahmetinden kovuldum, insanların tekrar dirileceği güne kadar bana mühlet ver. Beni

öldürme.” dedi.

Şeytanın bu isteği birçok hikmete binaen reddedilmedi.
Şeytan:

“Sen, günü saati belirli o vakte dek mühlet verilenlerdensen.” cevabını aldı.

Rahatlamıştı. Çünkü insanların tekrar diriltilmesinden sonra bir daha ölüm yoktu. Ölmeden de cennete veya cehenneme gidilmezdi. Bundan böyle kendisi için cennetin adı bile anılmazdı. Cehennemden kurtulmak onun en büyük mükafatıydı. Mühleti bunun için istiyordu. Bir şeyi kesin biliyordu ki, Allah sözünden dönmezdi.

Şeytan bir gerçeği unutmuştu: “Her canlı ölümü tadacaktır.”

Yaratıcı bu hükmü koymuştu. Bu hükmün dışına çıkacak hiçbir canlı yoktu. Bütün meleklerin secde ettiği halife –insan- ölecek, âlemlere rahmet olarak yaratılan en yüce varlık ölecek, ölüm meleği Azrail ölecek, ölüm dahi bir koç suretinde öldürülecek, geriye sadece baki-i hakikî kalacak... değil ki aklına ve zekasına güvenen şeytan ölmesin!

Aklına güvenerek isyan edişinin sarhoşluğuyla bir zafer kazandığını sanmıştı. Fakat birden kendini toparlayıp dikleşti:

“Senin izzet ve şerefine yemin ederim ki, onların hepsini azdıracam. Yalnız, senin ihlas nimetiyle ikramını gören kulların benim şerrimden yakalarını kurtaracaklardır.”

“Beni azdırıp kudurtman sebebiyle Senin doğru yolunun üzerinde, onlara pusu kurup oturacağım. Sonra onlara önlere geleceğim. Arkalarından geleceğim, sağ taraflarından, sol taraflarından geleceğim ve sen onların çoğunu şükreden kullar olarak bulamayacaksın.” dedi.

Yaratıcı, şeytanı lanetleyerek bir kez daha rahmetinden kovdu.

***

Büyük bir merasim olmuştu, yokluktan varlığa eren Âdem için. Meleklerin tamamı secde etmişti. Hiçbir zaman hiçbir şekilde bir örneği görülmeyen bir tören yapılmıştı. Ona yapılan ikram bir insanın ulaşabileceği son mertebeydi. Âdem'in Allah katındaki değeri bu törenle ortaya çıkıyordu.

Bu birinci ikramdı. Cennet verilecekti: ikinci ikram. Halifelik: en büyük ikram...

Âdem'in isimlerle imtihan olduğudur

Ve Âdem'e bütün isimleri öğrettik.

-Bakara-

İtiraz imtihan getirmişti.

Yaratıcı ona isimleri öğretti. Hayat nimetine yeni kavuşan Âdem, her şeyin ismini ve faydasını öğrendi. Eşyaya ad koymayı, kavramları anlamayı, sembollerle ifade edebilmeyi...

Bilme sevgisi verilmişti Âdem'e.

Hatta zürriyetinden geleceklerin isimlerini bile.

Geniş bir ilme kavuştu. Evrenin sırlarını, varlıkların özelliklerini öğrendi. İlahî bir ilhamın neticesiydi bunlar.

Bundan sonra meleklerle Âdem imtihana çekildi. Bir tarafta meleklerle Âdem, bir tarafta da bütün varlıklar duruyordu. Canlı, cansız, katı, sıvı, gaz...

Yaratıcı meleklerle:

“Ey meleklerim, bu varlıkların isimlerini söyleyin.” dedi.

Meleklerin bilgi dağarcığını aşan bir imtihan... Yaratıcının ilhamı olmadan bu imtihandan galip gelmek imkansızdı.

“Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz. Ey Rabbimiz, senin bize öğrettiğin bilginin haricinde bizim bilgimiz yoktur. Hiç şüphe yoktur ki, Sen her şeyi hakkıyla bilensin, her şeyi hikmetle yapansın.” dediler.

Onlara yakışan da bu idi. Kendilerine has bir edep içinde cevap vermişlerdi. Bu sefer de Âdem'e:

“Ey Âdem, onlara bu varlıkları isimleriyle haber ver.” dedi.

Âdem, kendine ait olmayan bu varlıkların isimlerini saymaya başladı. Arz edilen her varlığın adını, özelliklerini, neye yaradığını söylüyordu. Melekler de hayran hayran bakıyorlardı. Uzun süren imtihan, sonunda bitti. Yaratıcı onlara:

“Ben size göklerin ve yerin gaybını bilirim demedim mi? Ben sizin açıkça ifade ettiğinizi de, gizli tuttuğunuzu da bilirim.” dedi.

Melekler nurdan yaratıldığı için, Âdem'den daha kuvvetliydi. Onlar için uzaklık sorunu yoktu. Yeme içme yoktu. İsyan duyguları yoktu. Yalnız, ilim bakımından Âdem onlardan üstündü. Bir de Yaratıcının teveccühü...

Bilenlerle bilmeyenler bir olmayacaktı. Bu yüzden Âdem üstündü. Âdem'den sonra gelecek olanlar da üstün olacaktı.

İsimleri bildi de halife oldu.

Yaratıcı ruhundan üfledi. Melekler secde etti.

Âdem, isim bilen yegâne varlık oldu.

Yaratıcı, Âdem'e:

“Haydi, şu meleklerle git de onlara esselamü aleyküm, diyerek selam ver.” dedi. “Senin selamını nasıl karşılayacaklarına bak. Söylediklerine iyice kulak ver. Çünkü o, hem senin, hem de senin zürriyetinin selamlaşmasıdır.” buyurdu.

Âdem gidip, meleklerle:

“Esselamü aleyküm” dedi.

Melekler de:

“Ve aleykümüselamü ve rahmetullah!” dediler.

Cenneti göğsünde taşıyan muştunun Havva olduğudur

Biz her şeyi çift yarattık.

Sonra sizi çiftler kaldık.

-Zariat Suresi-

Zaman ilerledikçe izini kaybetti. Yazıldı, kayboldu, yeneden yazıldı. Yalnızlığın koyuluğunda önüne Âdem'in gölgesi düştü. Samyeli üflenmişçesine kuraklaşan yüreği, meltemin ılık ılık esişiyle yeniden canlandı. Güneşin, gecenin karanlığına boyun eğdiği bir anda başladı Havva'nın oyunu.

Bir arkadaşı yoktu Âdem'in. Yalnız başına dolaşıyordu. Meyvelerden yiyor, Kevserden içiyordu. Ne var ki, söyleşebileceği biri yoktu. Bir arkadaşı yoktu. Yaratıcı ona merhamet edip birlikte yaşasınlar diye, birbirleriyle sükunete ersinler diye bir eş yaratmayı diledi.

Bir gün Âdem uyudu. Yaratıcı, eğe kemiklerinden birinden Havva'yı yarattı.

Uyandı ve yanında birinin oturduğunu gördü. Şaşırdı. Sen kimsin, adın nedir, dedi.

- Bir kadını fakat adımı bilmiyorum, dedi.

Âdem:

- Sen niçin yaratıldın, diye sordu.

Havva:

- Sen, benimle sükûnet bulasın diye yaratıldım, dedi.

Âdem heyecanla baktı ona. Hareket ettiğini gördü.

- Etim, kanım, eşim dedi. Senin adın Havva olsun.

Melekler geldiler. Bilgisinin nerelere kadar ulaşabildiğini anlamak ve ilmini sınamak için:

- Bu nedir, dediler.

Âdem:

- Bir kadındır, diye cevapladı.

- Ey Âdem, dediler, bize onun adını söyle.

- Onun adı Havva'dır, dedi Âdem.

- Doğru söyledin, dediler.

- Ona niçin Havva ismi verildi, dediler.

Âdem:

- Kendisi, canlı bir şeyden yaratıldığı için, dedi.

- O ne için yaratıldı, dediler.

Âdem:

- O, benimle sükûnet bulsun, ben de onunla sükûnet bulayım diye, dedi.

Kaburga kemiği de eğe kemiği de bir temsildi belki. Bir gerçek vardı ki, onda şüpheye yer yoktu: Havva Âdem'den, aynı şeyden yaratılmıştı. Âdemsiz olamazdı, Âdem de onsuz olamazdı.

Havva gelirken, günahı da, özlemi de, affedilmeyi de, beraberinde getirdi. Havva Âdem'e dünyasını getirdi. Kulluğunu getirdi.

Aslında Havva, insan olmayı, doğumu ve ölümü getirdi.

Havva Âdem'in kulağına çocuğu fısıldadı. Sonra o fısıltı dünyada karşılık buldu. İnsanlığı Âdem ile Havva'yı karşılayan.

Âdem'in içine huzur sızdı. Bir iz, işaret yoktu geldiği yerden. Rüzgârına bıraktı yelkenlerini. İsmi sordu.

- Havva, dedi.

- Hava gibi lazımım. Hava gibi ihtiyacım, dedi Âdem.

- Yokluğumda ancak anlarsın varlığımı, dedi Havva.

Köpükler kadar ak, mümin inancı kadar temizdi Havva.

Her yanından nur saçılıyordu.

Bundan sonra Âdem ile Havva huzur içinde yaşamaya başladılar.

Sığınaktı bir insan bir insana.

Emaneti beraber taşıdılar.

***

- Yalnızlığının aynası Havva'dır.

- Ben yalnız değilim. Sizlerleyim...

- Bundan böyle ayrı olacaksın bizlerden. Yalnızsın artık.

Havva da yalnızlığının aynası.

Gerçeğin ateşle sınanması: yasak meyve

Yaratıcı, Âdem'e şöyle buyurdu:

“Ey Âdem, hanımınla birlikte cennete yerleş. Cennetin her çeşit nimetlerinden bol bol, dilediğiniz gibi yiyin, fakat şu ağaca yaklaşmayın. Şayet yaklaşırsanız kendine yazık eden insanlardan olursunuz.

Eşinle birlikte cennette kal. Dilediğinizden yiyip için. Fakat, şu ağaca asla yaklaşmayın. Yoksa zalimlerden olursunuz.”

Nimet ve emir çok açıktı.

Bu yasak Âdem ile Havva'nın nefislerine hakim olmaları, iradelerini güçlendirmeleri için konulmuştu. Onlar da Yaratıcının buyruğunu dinlediler ve cennette huzur içinde yaşadılar.

Esenlik içindeydiler. Ne korku ne de yorgunluk vardı.

Canları neyi istiyorsa onu yiyip içiyorlardı.

Bundan sonra düşmanlığı hiç bitmeyecek olan şeytan bir kez daha tanıtıldı:

“Ey Âdem, işte bu şeytan. Sana ve hanımına düşmandır. Sakın ola ki sizi cennetten çıkarmasın. Yoksa bedbaht olursun. Orada sana acıkmamak ve çıplak kalmamak nimeti vardır. Ve sen orada susamazsın, güneş altında kalmazsın.”

Yaratılmadan önce düşmanlığa başlayan ve kıyamete kadar da devam edecek olan bu düşman hakkında bu kadar uyarı yeterli değil miydi? Daha nasıl tanıtılmalıydı? Aslında Âdem'in şa-

hit olduğu secde etmeme hadisesi ve ondan sonra rahmetten kovulması ve lanetlenmesi, bunun üzerine şeytanın Âdem ve onun soyundan gelen herkesi azdıracığına dair yemin etmesi... İşte düşmanın apaçık delilleri. Bununla beraber Yaratıcı tembih üstüne tembih ile ona karşı Âdem'i uyarıyordu.

Âdem ve Havva için cennette çok tatlı bir hayat başlamıştı. Her yönüyle mükemmel bir hayat...

Cennet ibadet yeri değil, nimet yeridir. Bunun için hiçbir ibadetle sorumlu tutulmamışlardı. Fakat, ibadet yok diye itaat de yok değildi. Verilen emirler, yapılan uyarılar dikkate alınmadığında kötü sonuçlar çıkabilirdi. Bunun için şeytanın düşmanlığı hiç unutulmamalıydı. Onun oyunlarına ve tuzaklarına karşı uyanık olunmalıydı.

Yaratıcı iki konuda itaat istemişti: Belirlenen ağaca yaklaşılmayacak, şeytana uyulmayacaktı. İlk mükellefiyetti bu.

Âdem ve eşi için sınanma başlamıştı. Kendileri ve zürriyetleri için bir sınamaydı bu yasaklama.

Ruhların toplantısı: elest bezmi

Bütün nesillerin zürriyeti, Âdem'in belinden alındı. Kendi nefislerine karşı şahit kılındı.

“Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” demişti.

Onlar da:

“Kalu bela. Evet şüphesiz Rabbimizsin. Şahit olduk.” demişlerdi.

Böylece bütün hücrelere ‘ben’ ve ‘ötesi’ bilinci verildi. Kendi varlığına yine kendisi şahit kılındı.

Ruhlar Rablerini tanıdılar, bildiler.

Bu bir sonsuz susayış toplantısıydı. Yaratana ile yaratılanın sözleşmesi idi. Yaratılanlar, Yaratıcılarına payelerin biçildiği bu günde şahit oldular. Tanış oldular.

Gönül kumaşları burada dağıtıldı. Burada ruhlar hakikate ayna oldular. Kendilerine tutulan aynada gördüklerini unutmayaya söz verdiler. Ruhlar burada, ki buraya, şair kâle-i kâim, diyor; yani kumaşların dağıtıldığı kale... Aşk iksirini içtiler. İçtiler de, o iksirle sarhoş olup Rabb'in huzurundan ayrıldılar. Sonra hikâye başladı. Bir gün bitecek ve sonra hiç bitmeyecek hikâye başlayacak. İşte o güne kadar ruhlar ilk sevgili, en sevgili Rablerinden ayrı kalacaklar. Ayrı kalacaklar da ömürleri yettiğince hasretlik çekecekler. Gün geldiğinde şeb-i arus deyip giriverecekler huzura.

Söz vermiş ve emaneti omuzlamış olarak... Söz verdirilmiş ve emanet yüklenmiş olarak ayrıldılar huzurdan.

Düşmanlıktan bıkmaz usanmaz şeytanın, ye bu yasak meyveyi ye dediğidir

*Bildiği için sulb-i pakinden zühurun yâ Resul
İtmedi lâ-takrebe nehyinden Âdem ictinâb**

Taşlıcalı Yahya

Âdem ve eşi cennete geçici süreyle konmuştu. Cennete girerken Allah'ın onlara yaptığı hitaptan bunu anlamak mümkündü.

'Cenneti mesken edin.' ifadesi, sahip olmayı değil, emanet kalmayı işaret ediyordu.

Yeryüzüne halife olarak yaratılan varlığın cennette ebedî kalmasını beklemek yanlış olurdu. Böyle olsaydı yaratılışın gayesi gerçekleşmezdi.

Şeytan, Âdem ile Havva'nın cennete girişi üzerine, kıskançlık krizleri geçiriyordu. Onları kandırıp isyan ettirmek için, plânlar yapmaya, kurnazlıklar düşünmeye başlamıştı. Cennette bir ağacın Âdem ile hanımına yasaklandığını duyunca çok sevindi. Kendisi için bir fırsat çıkmıştı. Bu yasaklanan ağaca onları yaklaştırmalı ve bundan yedirmeliydi. Vesvese fa-

* Ey Resul! Âdem, "yaklaşma" diye yasaklandığı şeyden, pak neslinden senin geleceğini bildiği için kaçınmadı.

aliyetini yapabilmesi için cennete girişi yasaklanmamıştı.

Şeytanî zeka bir çare bulmakta gecikmedi. Allah, onları cennete ebedî koymuş değildi. Yeryüzüne idareci olarak yaratmıştı. Bu hususu kendisi gibi, Âdem ve hanımı da biliyordu. Şeytan, onlarda, cennette devamlı olarak kalma arzusunu uyandırmayı düşünüyordu. Yasak ağacın meyvesinden yemekle bu işin gerçekleşeceğini söyleyecekti.

Hakikaten yanıltıcı bir kurguydu.

Şeytan, işe ağıtla başladı. Öyle ağladı ki, onları hüznün içinde bıraktı.

- Sen niçin ağlıyorsun, diye sordular.

- Sizin öleceğinize ve içinde bulunduğunuz şu nimet ve ikramlardan ayrılacağınıza ağlıyorum.

Şeytan samimi görünüyordu. Acıyarak bakıyordu. İleri-deki bir ağacı gösterdi:

- Neden bu ağacın meyvesinden yemiyorsunuz, dedi.

- Rabbimiz bize bu ağacın meyvesinden yemeyi yasak etmiştir. Hatta bu ağaca yaklaşmamız bile yasaktır.

- Ama bu pek güzel ağacın meyvesi, cennette eşi bulunmayacak derecede lezzetli. Hiç kimse bu ağaçtan daha güzelini görmemiş, hiç kimse bunun meyvesinden daha tatlısını yememiştir. Sizin de bundan daha iyisini yiyeceğinizi sanmıyorum.

- Önemli değil. Biz burada cennetin bütün nimetlerinden istifade ediyoruz. Dilediğimiz her şeyden, dilediğimiz kadar faydalanma hakkımız var.

-Peki bu ağacın yanına yaklaşmak size neden yasak edildi, biliyor musunuz?

-Hayır, bunu bilmiyoruz.

-Rabbiniz size bu ağaçtan yemeyi yasakladı; çünkü melek

olmanızı yahut ebedî hayatı elde etmenizi istemedi.

-Yani bu ağacın meyvesinden yiyen melek mi olacak?

-Tabii. Hem de sonsuz hayatı elde edecek. Sizin anlayacağınız ölümsüzlüğün sırrı bu ağacın meyvesindedir.

-Doğru mu söylüyorsun? Bizi kandırmış olmayasın?

-Allah adına yemin ederim ki, ben sizin hakkınızda hayırlı ve iyi olanı dilemekteyim.

Bunları söyledikten sonra şeytan içini çekti:

-Acıyorum sizlere, dedi. İki günlük ömrünüz sona erecek, ölüp gideceksiniz. Cennetin bunca nimeti yine böyle kalacak. Allah'ın sonsuz cennetinde ölümsüz bir şekilde yerseniz, içseniz ne eksilir? Sizin yerinizde olsaydım böyle bir nimetten istifade ederdim. Hem bir kere yemekten ne çıkar? Allah sana bütün melekleri secde ettirecek kadar ikram etti ise bir meyveden dolayı kırılacak değil ya?

Konuşma bu şekilde sürüp gidiyor. Şeytan daha ne kadar ısrar etti, onlar ne kadar dayandılar bilemiyoruz. Ancak şeytanın, gelin şundan yiyelim, demesiyle hemen yemedikleri kesin. Anlaşıyor ki şeytan, yemin ede ede onları aldatmıştı.

Şeytan, insanın fitratındaki ebedî saadet meylini teşhis etmiş, ısrarlı bir çalışma ve yoğun bir propaganda sonunda, onun bu fitrî meylini menfi yöne döndürmeyi başarmıştı.

İlk hata: takdir edilmiş yanlış

Yaratıcının takdiriyle oluyor bütün bu olanlar. Sınamanın başladığının işareti aynı zamanda.

Dünyaya gönderilişin kader açısından bir bahanesi. Çünkü Yaratıcı her şeyi bir şeye bağlamış. Sebepsiz bir fiil yaratmamış.

Şeytan yemin edince, onların yüreğine bir kuşku düştü. Allah'ın adını anarak yemin etti, bu durumda yalan söylemesi mümkün değil, dediler.

Şeytanın Âdem ile Havva'ya bu ağaçtan yedirmedeki amacı, onları cennetten tamamen mahrum edecek bir itaatsizliğe sürüklemektir. Böylece onların da kendi gibi rahmetten kovulacaklarını, ebediyen mahrumiyete uğrayacaklarını zannediyordu.

Şeytanın ısrarları yanında, ağacın son derece güzel, meyvesinin tarif edilemeyecek kadar hoş görünümü karşısında Âdem kendini tutamadı:

-Evvvela ben yiyeyim. Eğer bana bir şey olursa sen kurtulursun, dedi.

Âdem kendine göre karar vermişti. Bu işin sonu melek olmaya dayanıyorsa veya ebedî hayat elde edilecekse, bu meyve yenmeliydi. Sonunda bir ceza verilirdi. Fakat, gülü seven dikenine katlanmalıydı. Bir nimeti elde etmek için elbette bazı zorluklara katlanmak gerekirdi.

Bu ve bunun gibi düşünceler altında Âdem, şeytanın koparıp uzattığı meyveyi yedi. Çok tatlıydı. Hanımının bundan

mahrum kalmasına gönlü bir türlü razı olmadı. Hem bir değişiklik de olmamıştı. Kopardığı diğer meyveyi Havva'ya uzattı.

-Ye, dedi. Ben yedim, bir zarar görmedim. İşte hiçbir şey olmadı. Sen de ye, ki hiç böylesini yemedin.

Bir değişikliğin olmadığı görülüyordu, Âdem'in söylemesine gerek yoktu. Meyvenin tadı sanki gözlerinden fıskırmıştı. Bu arada şeytanın samimi görünüşü de görülmeye değerdi. Sanki ölmek üzere olan iki çaresiz insanı kurtarıyor, onlara yeniden hayat veriyordu.

Şeytan:

-Siz burada kırk yıl dursanız, yine bu ağaca yaklaşmazdınız. Bakın, kendinizi nasıl zinde, nasıl hafif hissedeceksiniz. Artık bundan sonra sizin için ölüm yok. Âdem şimdiden ölümsüzlüğe adımını atmış bulunuyor, diyordu.

Nihayet Havva da meyveyi aldı. Bir lokmalık mesafe kalmıştı. O da Âdem'in tattığını tadacaktı. O da ölümsüzlüğe kavuşacaktı. Bu meyve ile kim bilir nice kapılar açılacak, nice sırlara vâkıf olacaktı. İnsanlığın kaderini tayin eden adımını nihayet attı. Meyveyi ağzına aldı ve çiğnedi. Aman Ya Rabbi! Bu ne mükemmel lezzet. Ne mükemmel koku, ne doyum-suz tat...

Kendinden geçmiş, mest olmuştu. Kendi mutluluğunu Âdem'in gözlerinde de görmek istiyordu. Bu sırada kulakları çınlatan bir kahkaha duyuldu. İntikam ve kin kokan bir kahkaha... Biraz önceki samimi bakışların yerini haince kahkahalar almıştı. Şeytan kazandığı zaferi lanetli haline bakmadan kutluyordu. Keyfinden taklalar atıyordu. Onlara da, şu halinize bakın, yaptığınızı beğeniyor musunuz, der gibi bakıyordu.

Birbirlerine bakınca yüzleri kızardı. Çünkü üzerlerindeki cennet elbisesi gitmiş, çıplak kalmışlardı. Utançlarından çatlayacak gibiydiler. Ağaç yapraklarına sarıldılar. Edep yerlerini o yapraklarla örtmeye çalıştılar. Şaşkınlık içindey-

diler. Allah'tan utanarak kaçmaya başladılar. Şeytan ilk zaferini kazanmıştı.

Yaratıcı görüyordu olanları. Yasağı çiğnediklerini biliyordu.

Merhametlilerin en merhametlisi Yaratıcı, onlar kaçınca şöyle seslendi:

“Ey Âdem benden mi kaçuyorsunuz?”

Âdem:

“Hayır Rabbim. Senden kaçmak mümkün değil. Fakat utanıyorum.”

“Ben size bu ağaca yaklaşmayı yasak etmedim mi? Şeytan her ikinize de açıkça düşmandır demedim mi?”

“Bizi bağışla Rabbimiz.” dediler.

Yaratıcı:

“Emrime karşı geldiniz!” dedi.

Âdem ile Havva:

“Ey Rabbimiz!” dediler, “Bizi bağışlamazsan muhakkak ki, ziyana uğrarız.”

“Demedin, deseydin tedbirli davranırdık, bu lanetliye yaklaşmazdık.” diyemezlerdi. Demediler de. Hiçbir mazeretleri yoktu. Şeytan değil miydi, Allah'ın huzurundan lanetlenerek kovulan? Şeytan yemin etmemiş miydi Allah'a, kullarını azdıracağına dair?

Âdem hata işlediği için Allah ona:

“Ey Âdem, ben yaptığım halde, sen yapmışsın gibi gösterdim. İşlediğin hatadan dolayı seni azarladığım halde benimle niçin tartışmadın? Senin delilin yok muydu? Niçin bana: Hepsi Senden, Sen yaptın. Senin istediğin her şey olur, istemediğin hiçbir şey olmaz, demedin.” dedi.

Âdem şöyle dedi:

“Ey Allah'ım, biliyorum fakat, Senin önünde terbiyemi elden bırakmak istemedim. Sana olan sevgim bırakmadı ki, karşı geleyim.”

Yaratıcı:

“Size en büyük bağışım olan cenneti verdim. Bu büyük nimet.” dedi.

Âdem:

“Senin izzetine yemin ederim ki, şeytanın yüce isminle yalan yemin edeceğine ihtimal vermemiştim.” dedi.

Allah, ağlayıp sızlayarak yalvaran Âdem’e:

“İzzetime yemin olsun ki, artık burada kalamayacaksınız!” dedi. “Yeryüzüne ineceksiniz, hayatınızı yorularak, alın teri dökerek ve emeğinizle kazanacaksınız.”

Âdem’e, Havva’ya ve şeytana seslendi Yaratıcı:

“Birbirinize düşman olarak dünyaya inin, orada bir süre için yerleşeceksiniz.”

Âdem’in pişmanlığı sonsuzdu.

Hatasının farkına vardı. Af diledi.

Utandı. Ağladı. Af diledi.

Pişman oldu.

Yaptıklarından ötürü utanıyor ve ağlıyordu.

“Ey Rabbimiz, bizi affet. Pişmanız. Tövbemizi kabul et!” diye yakarıyordu.

İnsanın zayıf noktaları ilk insanlarda da kendini göstermişti. Onlar ki, sıkı sıkı yapılan tembihe uymamışlar, yasak edileni işlemişlerdi. Böylece insan tabiatının sökülüp atılmayacak bir özelliği ortaya çıkmış oluyordu. Bu özellik hem kendilerinin hem de kendilerinden sonra gelecek insanların özelliklerini ortaya koyuyordu.

Başı sonu olmayan cennet onlara ayrılmıştı. Gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, hiçbir kimsenin hatır ve hayalinden geçiremediği değerde sayısız nimet vardı. Bütün bunlar bırakılmış, diğer yiyeceklerin yanında milyonda bir bile olmayan meyve yenmişti.

Âdem'in bütün meziyetleri Yaraticının vergisiydi. Meleklerin kiblesi Âdem'di. Yaraticının ikramıyla cennete girmişti. Kendi gayretiyle elde ettiği bir kazancı yoktu. Şeytanla görüşüp konuşmasından sonra ona mağlup olup nefesine uymuştu.

Evet, hangi makamda nerede olursa olsun, insanın Yaraticının desteğine ihtiyacı vardı. Ömür boyu şeytana yenilmek için dua ve gayret etmeliydi. Allah'ım senden başka gidecek kimim var diyebilmeliydi. Halife olarak yaratıldığına güvenip de salıverirse kendini şeytanın tuzaklarına düşme tehlikesi her an onu beklemekteydi. Hiçbirimiz Âdem'den daha şanslı değildik. Böyleydi...

Âdem, karşısındakinin şeytan olduğunu bildiği halde aldanmıştı.

Âdem meyveyi yerken Allah onu uyarabilirdi. Şeytanla ilgili ihtarlarını tekrarlayabilirdi. Şeytanı, Âdem'e yaklaştırmayabilirdi. Bu tür düşünceler daha sıralanabilir. Yalnız, Yaraticı insanı kendi sorumluluğu ile baş başa bırakmayı tercih etti. Akıl ve irade verdiği insanı hayır ve şer yolunu tercih etmekte serbest bırakıp, sorumluluğunun manasını anlamasını istiyordu. Yoksa şeytanı yaratmaması, veya kullarına zararsız hale getirmesi O'nun için küçük bir mesele bile değildi.

“Ey Âdem, Rabbiniz sizin melek olmanızdan veya ebedî hayatı elde etmenizden çekinerek, bu ağaca yaklaşmanızı yasakladı.” diyen şeytana karşı Âdem:

“Hadi oradan bre melun, O'nun bunca meleğine iki melek katılsa mülkünde ne artar, ne eksilir?” diyememişti.

“Sayısız meleklerini bana secde ettirmişken, ben hangi akla dayanarak melek olmayı arzuluyorum?” demesi, gerekmez miydi?

“Sen daha dün, Rabbinin huzurunda, bizleri azdıracığına dair alabildiğine yemin eden lanetli değil misin? Allah'a

karşı gelen, O'na kafa tutan bir kovulmuşun sözlerine nasıl itibar ederim.” diyebilirdi.

Şeytan bütün hesaplarını çok ince yapmıştı. Nerede, ne zaman, nasıl yakalayacağını planlamıştı. Âdem ise daha hilenin ne olduğunu bilmiyordu. Şeytanın bu kadar kısa bir sürede hileye başvuracağını belki de düşünmemişti.

***

Âdem ile Havva'nın tövbe ederek kurtulacağını hiç ummamıştı. Tövbe edeceğini bilseydi, insanlarla hiç uğraşmazdı. Onun ümidi müminin kalbindeki iman tadını silmekti. Tam bir tövbe ile günahattan arınınca şeytan bundan kahrolurdu.

Unutmak, Âdem'in yeryüzüne gönderilmesi için ilahî hikmetin gereği idi. Çünkü ikisinin asıl görevleri dünyada idi.

Hatanın karşılığı dünyaya gönderilmek oldu. Teklifi yüklenmeleri ve sınanmanın başlaması için...

Değil mi ki insan yeryüzüne halife olarak yaratıldı.

Ey aziz! Bil ki, emaneti yüklenmede, kadın erkek ayrılığı yoktur.

Üçüncü Bölüm
YERYÜZÜ EVİM BENİM

“Yemin olsun ki, sizi yeryüzünde
yerleşik kıldık ve orada size geçimlikler yarattık.
Buna rağmen ne kadar az şükrediyorsunuz.”

-A'raf-

Cennetten göç ettiklerinin ve yeryüzü hayatının başladığıdır

“Ey Âdemoğulları! Şeytan, ana ve babanızı, fena yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak nasıl cennetten çıkardıysa, sakın sizi de bir fitneye düşürüp isyan ettirmesin.”

A'raf

Onlar için yepyeni bir hayat başlıyor.

Kıyamete kadar gelecek zürriyeti yeryüzünde belli bir süre yaşayacak, o süre zarfında kendilerine verilen nimetlerden yararlanacaklar, sonra da ölecekler.

Fakat bu ölüm yok olma değildir. Bir gün yine dirilecekler ve ebedî yurt olan cennete Yaratıcının ikramı olarak girecekler.

Yeryüzüne inerken şu hitabı duymuşlardı:

Birbirinize düşman olarak inin.

Üzerlerinde olan cennet elbisesi gidince, çıplak kalmanın verdiği utanç içinde edep yerlerini yapraklarla örtmeğe çalışırken ilahî hitabı işittiler:

“Ben size bu ağacı yasak etmedim mi? Şeytan, size açığa çığa düşman demedim mi?” diyordu.

Âdem bu hitabı işitiyor ama utancından bir şey söyleyemiyordu. Tarif edilmez bir pişmanlık içindeydi. Ellerini kaldırarak şöyle yalvardı:

“Ey Rabb’imiz, biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhametle muamele etmezsen elbet perişanlığa düşenlerden oluruz.”

Gözlerindeki yaşlar bu duanın ne kadar samimi yapıldığını gösteriyordu. Havva da aynı sözleri tekrarlayarak yalvarıyordu. Bu dua onlara Allah’ın bir ilhamıydı. Fakat cennet hayatı sona ermişti. Bir ihsan olarak kendilerine verilen cennet nimeti ellerinden alınmıştı. Bir daha girebilmeleri için ömür boyu ter dökcekler, ölünceye kadar süren imtihanı kazanmaları ve bu nimet yurduna layık olduklarını ispat etmeleri gerekecekti.

Dünyadaki hayatlarında yine şeytanın sözlerine kanarlarsa cennet bir hayal olarak kalacaktı.

Günlerden cumaydı.

Sonsuz nimetler yurdu cennete, Rabb’in emriyle veda ettiler. Bundan sonra yeryüzünde yaşayacaklar ve onlardan meydana gelenlerin bazıları bazılarına düşman olacak ve kıyamete kadar da bu böyle sürüp gidecekti.

Yeryüzüne indirildiler. Burası geldikleri yerden çok farklıydı.

Dağlar, kayalar, uçurumlar, uzayıp giden ovalar, vahşi hayvanların yaşadığı ormanlar, göller, ırmaklar...

Yırtıcı hayvanlar, sırtlanlar, aslanlar, filler...

Cennette huzur ve güven içindeydiler. Artık o güven ve o huzur yoktu.

Güvenlik için emniyetli bir yere sığındılar.

Acıktıklarında hemen yiyecek bulamadılar.

Âdem ormanda yiyecek arıyordu kendine. Rabbimizin buyruğu gerçekleşmişti. Karnını doyurmak için yoruluyor ve ter döküyordu.

Havva da aynı zorlukları yaşıyordu.

Demek ki, şeytan ile insan arasındaki mücadele yeryüzünde de devam edecekti. Çünkü şeytan, kendi isyanına ve rahmetten mahrumiyetine insanın yaratılışının sebep olduğunu biliyordu. Bunun için de bütün varlığı ile ona kin bağlamış, düşman olmuştu. Elbette onu aldatmaya, kendisine esir edip Yaratıcıya karşı isyan ettirmeye çalışacaktı.

Yitirilen cennet yeniden bulunabilirdi.

Yıkılması için bina etmeye çalışacak, ölmek için çoğalacaklardı, artık yeryüzünde idiler.

Âdem, Hindistan'da Serendip adasına; Havva da Cidde'ye indirildi.

Kendilerine gelen ilhamla bir istikamete doğru yürüdüler. Arafat'ta, o mübarek tepede buluştular. Günlerden cumaydı.

Elli metre yüksekliğindeki bu güzel tepenin üzerindeki beyaz taş da daha sonra onların o mutlu anlarını hatırlatmak için yapılmıştı. Bu beyaz taş, onların buluşmalarının tatlı bir simgesi olarak orada kalacaktı.

Bir hata işlemişlerdi. Cezasız kalmayacak bir hata. Yasağa el sürmüşlerdi. Cennetten ayrı olmanın acısı bir yana, bir de dünyada ayrı kalmışlardı. Bir zindandı dünya onlara. Acıdan başka bir meyvesi yoktu. Dertleşecek, anlaşacak, konuşacak başka kimse de yoktu ki... Rablerinden de son derece utanıyorlardı. Kiminle konuşabilirlerdi ki...

Dua ettiler kavuşmak için. Sevgilerine sevgi eklemek için. Dua ettiler. Âdem ki, gece gündüz şu duayı dilinden düşürmüyordu:

“Ey Rabb’imiz, biz kendimize gerçekten yazık ettik. Eğer bizi bağışlamazsan, merhametinle muamele etmezsen elbet perişanlığa düşenlerden oluruz.”

Dünyaya gelişin hikmetli olduğudur

Görünüşte çirkin görünen bu olayın altında insanlığın yararına çok hayırlı neticeler ve faydalar vardı.

Yeryüzüne indirilişleri insanlığın lanetlenişinden değildi. Bilakis insanın asli görevini üstlenmesi içindi. Böylece dünya bir imtihan mekâmı olacak, peygamberler, veliler ve salih kullar yetişecekti.

Yeryüzü bu sayede imar edilmişti.

Âdem'in en şerefli torunu ve insanlığın Efendisi şöyle buyurdu:

“Üzerine güneş doğan en hayırlı gün cuma günüdür. Zira Âdem o gün yaratılmış, o gün cennete konmuş ve oradan o gün çıkarılmıştır. Kıyamet de cuma günü kopacaktır.”

Yasak meyveden yemesi, tesadüfen meydana gelmiş bir hata veya manasız bir olay değildi. Hikmet dairesinde Yaratıcının iradesi ve takdiri altında, sırf kaderin hükmü ile meydana gelecek, birçok hayra vesile olacaktı.

Âdem'in cennetten çıkarılmasının hikmeti tavgiz, yani görevlendirme idi. Öyle bir görev ile memur edilerek gönderilmişti ki, insanlığın manevî yükselişinin ve kabiliyetinin açılması, gelişmesi ve insanın mahiyetinin Yaratıcının bütün isimlerine büyük bir ayna olması, o vazifenin neticesindedir.

Eğer Hz. Âdem cennette kalsaydı, makamı melek gibi sabit kalırdı, insanların kabiliyetleri inkişaf etmezdi. Halbuki sabit makam sahibi olan melekler çoktu. O tarz kulluk için insana ihtiyaç yoktu. Belki hikmet-i ilahiye, sonsuz makamları elde edecek olan insanın kabiliyetine uygun bir teklifi iktiza ettiği için, meleklerin aksine olarak fitratlarının gereği olan malum hatayla cennetten çıkarılmıştı.

Rivayet edildiğidir

Âdem yeryüzüne indikten sonra, şeytan, onu yırtıcı hayvanlara gösterdi.

-İşte bu sizin düşmanınızdır. Onu öldürün, dedi.

Onlar bu iş için toplandılar. İşlerinin idaresini köpeğe bıraktılar.

-En cesurumuz sensin, dediler.

Âdem, bu işe şaşırıldı. Ne yapacağını bilemedi. Bunun üzerine Cebrail gelerek şöyle dedi:

-Elinle köpeğin başını okşa.

Âdem, kendine saldıran köpeğin başını okşadı. Köpek bunun üzerine uysallaştı. Derhal başını diğer hayvanlardan yana çevirerek onlara hırlamaya başladı. Âdem'e saldırmaya hazırlanan yırtıcı hayvanlar, köpeğin Âdem'le ülfet ettiğini ve onu koruma vaziyeti aldığını görünce dağılıp gittiler.

Köpek böylece insanoğlu ile birlikte yaşamaya başladı. İnsanoğluna sadakatle hizmet edecekti.

Âdem'in kırk yıl gözyaşı döküp makamının tövbeye erdiğidir

Yıllarca ayrı kaldılar.

Yıllarca tövbe ettiler. Yıllarca secde ettiler.

Yıllarca kalpleri buruk yaşadılar.

Seven kimse, sevgilisinin sözüne inanır. Sevgilisi ile ünsiyet eden, onun işine razı olur. Ona müştak olursa ona ulaşmak için bütün imkanlarını kullanır.

Cennetten inerken nasıl tövbe edecekleri bildirilmişti.

Gözyaşı döktü Âdem. Kurbete ermişken gurbete düşmüşü. Kurbeti tövbede bildi; tövbe etti. Tövbeyi gurbette...

Âdem o kadar pişmandı ki... Havva da öyle...

Nasıl ki, zikir nur Muhammed'in, hüznün Davud'un, teslimiyet İbrahim'in, zühd Nuh'un makamıysa, tövbe de Âdem'in makamıydı.

Âdem utancından tövbe etti. Allah'tan mağfiret dileyip, "Mağfiretini dilerim, mağfiretini dilerim." sözünü tekrarlardı. İşte bu, onun mümin evlatları için âdet oldu. Onlar, günah işledikleri vakit mübalağalı bir tarzda, senin mağfiretini isterim, senin mağfiretini isterim, dediler.

Âdem binlerce yıl gözyaşı döktü.

Yıllarca ağladılar. Bütün yeryüzü ağlamış olsaydı yine de onların gözyaşına denk olmazdı.

Âdem o kadar çok ağlıyordu ki, Cebrail ziyaretine geldiğinde Cebrail'i de ağlatıyordu. Bu kadar meşakkat nedir böyle, neden bu kadar şiddetle ağlıyorsun, diye sordu Cebrail.

Âdem:

-Ey Cebrail, ben nasıl ağlamayayım ki... Yücelerden, yer yüzünün horluğuna indirildim. Sürekli yurttan, geçici bir yurda, bol nimetten yoksulluk ve mutsuzluğa düştüm. Ben bu musibetten nasıl kurtulabilirim.

Cebrail Âdem'in söylediklerini Yaratıcıya bildirdi.

Âdem:

-Ey Rabbim, Sen beni kendi ellerinle yaratmadın mı, dedi.

Yaratıcı:

-Evet, buyurdu.

Âdem:

-Rabbim, Sen bana ruhundan üflemedin mi, dedi.

Yaratıcı:

-Evet, buyurdu.

Âdem:

-Rabbim, Sen beni cennetine yerleştirmedin mi, dedi.

Yaratıcı:

-Evet, buyurdu.

Âdem:

-Beni oradan ne için çıkardın, dedi.

Yaratıcı:

-Emre itaatsizliğin yüzünden, buyurdu.

Âdem:

-Ey Rabbim, Senin rahmetin gazabını geçmedi mi, dedi.

Yaratıcı:

-Evet geçti, buyurdu.

Âdem:

-Eğer ben tövbe edip düzelirsem, beni cennete göndermeyi uygun görür müsün, dedi.

Yaratıcı:

-Evet, buyurdu. Bana isyan etmeyeceksin, diye emretmedim mi dedi.

Âdem:

-Evet Rabb'im, dedi.

Yaratıcı, Âdem'e şöyle dedi:

-İzzetime ve celalime yemin olsun ki, senin gibi yeryüzü dolusu Âdem olsa ve bana âsi olsalar, onları âsilerin menzillerine indiririm. Ey Âdem, benim rahmetim gazabımı geçmiştir. Senin sesini işittim, ağlamana acıdım ve kusurunu azalttım. Sen bana şöyle dua et: "Allah'ım başka ilah yok, ancak sen varsın! Allah'ım seni tesbih ve takdis ederim! Sana hamd ederim! Rabb'im, ben bir suç işledim ve kendime yazık ettim! Beni bağışla. Tövbemi kabul et! Çünkü tövbeleri kabul eden ve en çok merhamet eden sensin! Çünkü sensin suç bağışlayanların en hayırlısı! Allah'ım başka ilah yok, ancak sen varsın! Sana hamd ederim! Rabb'im, ben bir hata işledim ve kendime yazık ettim! Bana merhamet et! Çünkü merhametlilerin en merhametlisi sensin!"

"Derken Âdem Rabb'inden birtakım kelimeler aldı. Allah da bunun üzerine tövbesini kabul etti."

Cennetin kapısında nur Muhammed'in adını görmüştü. Onu şefaatçi kıldı da tövbesi kabul oldu.

Rabbi ona sordu:

"O'nun kim olduğunu nereden biliyorsun?"

Âdem:

"Cennetin kapısında adınla beraber O'nun adı vardı." dedi. İçten yapılan bu duaların sonunda, Allah onları bağışladı.

Artır Rabb'im

Âdem yeryüzüne indirildiği vakit, Allah'tan şöyle bir istekte bulundu:

-Ey Rabbim, aramıza düşmanlık koyduğun şu mel'un şeytana karşı bana yardımcı olmazsan, ben onu yenemem.

Rabbimiz ona cevaben:

-Ey Âdem, her doğan çocuğuna onu korumak için bir melek görevli kıldım, buyurdu.

Âdem:

- Artır ya Rabbi, dedi.

Rabb'imiz:

-Bir kötülüğe bir ceza, bir iyiliğe en az on mükâfat veririm, buyurdu.

Âdem:

-Yine artır Rabbim, dedi.

Rabbimiz:

-Ruh bedende olduğu müddetçe tövbe kapısı açıktır. Son ana kadar tövbeleri kabul ederim, karşılığını verdi.

Bu da levlake levlak sahibi kainatın yaratılış sebebinden bize ulaşan bir rivayetti.

Onun sözünden söz katıp, sözümü güzelleştirdim.

***

Âdem ile Havva yeryüzünde buluşmalarından sonra çocukları oldu, çoğalmaya başladılar. Çoğaldıkça problemleri de çoğaldı.

Kardeşler ikiz doğuyordu ve evlilik diğer ikizler arasında yapılıyordu.

Âdem çocuklarına peygamber seçildi. Ölünceye kadar peygamberliğini sürdürdü. Allah ona on sahife gönderdi. Âdem bu on sahifeyi çocuklarına öğretti.

Bu yeryüzü güzelliğiydi. Bu hayattı. Bu imkândı. Bu imtihanı...

Yeryüzünde yüz yüze geldikleri

Âdem'in o kadar ağlaması üzerine Yaratıcı şöyle seslendi:
-Arş'ımın alt hizasında benim bir Harem'im var. Sen hemen git de orada benim için bir mabet yap. Meleklerimin arş'ımı tavaf ettiğini gördüğün gibi sen de orayı tavaf et ve beni zikret! Orada senin ve çocuklarının dualarını kabul edeceğim.

Âdem:

-Rabbim, bu benim için nasıl mümkün olur, dedi. Ben buna güç yetiremem ve orayı bulamam.

Bir melek geldi. Âdem'e kılavuz oldu ve onu ileride Mekke olacak yere götürdü.

Giderken, yollar onun için düdü. Mekke'ye varıncaya kadar ayak bastığı, konakladığı yerler mamur oldu. Bereketlendi.

Nihayet o beldeye geldiler. Cebrail kanatlarıyla Kabe'nin temelini açtı. Melekler de cennetten Kabe'ye temel olması için gönderilen taşları yerine bıraktılar. Kabe'nin yapım işi bitince Cebrail, Âdem'i Arafat'a götürdü. Hac görevlerini orada öğretti.

Havva Âdem'i arıyor, Âdem de Havva'yı arıyordu. Arafat'ta buluştular ve orada birbirlerini tanıdılar.

Müzelife ki, Arafat'ın biraz batısındadır. Orada evlendiler ve çocukları oldu.

Sonra Cebrail, Âdem'i Kabe'ye getirdi ve yedi kere tavaf ettirdi. Tavaf sırasında Âdem meleklerle karşılaştı. Melekler

Âdem'in tavafını tebrik ettiler.

Âdem, hac işini bitirdikten sonra:

-Ey Rabb'im, her iş sahibi için bir karşılık olur, dedi.

Yaratıcı:

-Ey Âdem, senin de vardır. Seni affettim. Senin zürriyetinden buraya gelenlerin günahını da affedeceğim, buyurdu.

Gurbet denen yeryüzünde çoğaldıklarıdır

Günler gelip geçerken Havva hamile kalıp bir erkek, bir kız çocuğu dünyaya getirdi. Oğlanın adına Kabil dediler. Kızın adına da İklîma.

Âdem çoğalıyor, yeniden yapıyordu. Havva, azalıyor, çocukları kadar parçalara ayrılıyordu. Ağaç, ışık ve insan sonu gelmez bir hikâye oluyordu. Bütün mahlukat saf düzeni alıp Âdem'in önünde secde ediyordu. Sol kaburga kemiği sızlıyordu Âdem'in. Hissettiği acı bir titremeydi: Sınanma!

Var olan her şeyle sınanma. Varlığın eşrefi olarak âlâdan esfele, esfelden âlâya kadar sınanma.

Sınan ey sınanış!

Sen de sınan!

Âdem'in mutluluğuna mutluluk katılmıştı. Fakat, artık Havva gündelik işlerinde ve yiyecek bulmada kendine yardım edemiyordu. Çocuklarla ilgileniyor, onların bakımını yapıyordu.

Âdem yalnız başına gün boyu yiyecek arıyor, meyve topluyor, akşam olunca da eşinin, çocuklarının yanına dönüyordu.

Âdem'le Havva'nın bundan böyle çocukları olmaya devam etti. Havva her defasında ikiz bebek dünyaya getiriyordu. İkizlerden biri kız diğeri erkek oluyordu. Bu, Rabbin istemesiyle böyle oluyordu.

Baba olmuştu Âdem, Havva da anne. Babanın göreviydi ilk olarak onlara Rablerini anlatmak. Cenneti de anlatacağı elbet. Hatıra bile getirilemeyecek kadar nimetle dolu sonsuz huzur yurdunu anlatmalı ve Yaratıcıya itaatın kendilerine neler kazandıracağını bildirmeliydi.

Günler günleri kovaladı. Havva yine hamile kaldı. Yine ikiz çocuk dünyaya getirdi. Oğlana Habil adını verdiler. Kıza da Lübüz...

Bu hâl üzere yıllar geçti. Havva yine çocuklar dünyaya getirdi. Âdem, onların geçimini sağlamak için, çalışıp didindi. Gittikçe çoğalan çocukların geçimini sağlamak için daha fazla uğraşmaya başladı.

Melekleri, ahireti, şeytanı, isyanın getirdiği cezayı... Hepsini anlatmalıydı. Hak ve hukuka uygun yaşamı... Hasedin sonuçlarını... Âdem, bunların hepsini vakti zamanına göre bir bir anlattı.

Öncelikle Rabb'e sevgiyi ve ona ibadeti anlattı. Elbet Yaratıcı onlara Âdem vasıtasıyla ne yapacaklarını bildirmişti. Onlar da öyle yapacaklardı...

Çiftçilikle uğraşıyordu Âdem. Geçimini böyle temin ediyordu. En büyük oğlu Kabil de babasıyla aynı meslektendi. İkinci oğul Habil ise hayvancılıkla uğraşıyordu.

Dimaðında, yüreğinde ve yüzünde  cevherin yer ettiğidir

Cebrail Âdem'e  Şey getirip birini Őe dedi.

Nedir onlar diye sordu Âdem. Cebrail; akıl, haya ve iman cevabını verdi.

Aklın temsilcisiydi insan.

Yaratıcının ruhundan flediğii insan.

Aklyla ycecek ve aklyla alalacak. Her daim aklyla.

Mümin ki, her daim Yaratıcının nuruyla bakar.

Bunun iin, Âdem aklı Őeti.

Cebrail haya ve imana Şöyle dedi:

- Akly size tercih edip Őeti. Siz dönüp gidiniz, dedi.

İman ve utanma cevheri ona:

-Biz Allah'ın sevgilisi olan akıldan ayrılamayız. Onsuz hibir yere gidemeyiz ve bir yerde karar kılamayız. nk biz mz ezelden beri onun Őeref madeni ve kudret denizinin cevherleriyiz, dediler. Biz nerede olursa olsun, akıl ile birlikte olmakla emrolunduk, dediler. Aklın yanından ayrılmadılar.

Allah'tan Cebrail'e Şöyle bir nida geldi:

-Ey Cebrail, onları da bırak gel.

Bunun zerine akıl cevheri Âdem'in dimaðında, iman cevheri temiz ve idrak edici yüreğinde, utanma cevheri de mübarek yüzünde yer etti. Bu  temiz cevher, Âdemoğullarına miras kalacaktı.

Âdem'in toprakla uğraştığı; Habil'in hayvancılık, Kabil'in tarım yaptığıdır

İnsandır Âdem'in anlamı.

Bir anlamı da topraktır.

Toprak taşırdı bizi ancak sevabımızla, günahımızla. Toprak örterdi. Toprak gizlerdi bizi.

Habil ile Kabil büyüyüp delikanlı olmuşlardı. Çocukluk çağları geride kalmış, oyun oynamayı bırakıp babalarına yardım etmeye başlamışlardı. Habil yaşça küçüktü, ama daha güçlüydü. İri yapılıydı.

Âdem, çocukları arasında iş bölümü yaptı. Kabil'i toprağı ekip biçmekle, Habil'i de hayvanları otlatmakla ve onlara bakmakla görevlendirdi.

Gün doğmadan evden çıkıyorlardı. Kabil tarla işlerini yapmaya, Habil de hayvanları otlatmaya gidiyordu. Âdem ise avlanıyor, meyve topluyor... Akşam olunca Habil, hayvanlardan sağılan sütü taşıyor, Kabil meyveleri getiriyor, Âdem ise avladıklarıyla eve dönüyordu. Sofraya beraberce oturuyorlardı.

Gün geçtikçe yiyecekleri ve içecekleri artmıştı.

Âdem, bütün bu rızkları veren Rabb'e nasıl şükredeceklerini bildirmek istedi. Bir dağın tepesine çıkmalarını, kazandıklarından bir kısmını oraya bırakmalarını söyledi. Bu kazançlarının zekatı olacaktı. Habil, babasının bu isteğini tebessümle karşıladı.

Bu kurban verme işi Kabil'in hoşuna gitmemişti.

Ertesi gün Habil, sürüyü otlatırken, etine dolgun bir koyunu seçti. Koyunu Allah adına kurban edip kesti. Babasının işaret ettiği yere bıraktı. İçinde bir ferahlık, bir neşe duydu.

Kabil zorlanmıştı kurban vermekte. Meyvelerin, sebzele-
rin en çürüğünü, en işe yaramazını götürüp bıraktı.

Ertesi gün babaları ile dağa gittiler. Habil'in bıraktığı koyunun bir ucu yanmıştı. Bu, kurbanın kabul olduğunun deliliydi. Allah onun kurbanını kabul etmişti. Kabil'in bıraktığı çürük meyveler ve sebzeler olduğu gibi duruyordu.

Habil sevinçten uçuyordu. Mutluluğuna diyecek yoktu. Kabil ise öfkesinden titriyordu. Kardeşini kaskandı ve içini kin ateşi bürüdü.

Babasını da sorumlu tuttu. Habil için dua ettiğini, ama kendisi için dua etmediğini söyledi.

-Beni sevmiyorsun, bana dua etmedin, etseydin kurbanım kabul olurdu, dedi.

-Âdem: Güzel oğlum, Allah onun kurbanını kabul etti. Çünkü o, malının en iyisini seçip kurban etti. Sen ise istemeyerek, hem de en çürüğünü seçerek sundun. Bunun için Allah senin kurbanını kabul etmedi, dedi.

***

Habil dağdan sevinerek döndü. Allah'a bağlılığı daha da artmıştı. Onu daha da sevmeye başlamıştı.

Kabil, kıskançlık ateşiyle orada kaldı. Allah'ın kendine üstün kıldığı kardeşine kinle bakıyordu.

İşte bu sırada şeytan yaklaştı. Ne duruyorsun, diye fısıldadı. Onu ortadan kaldırmanın zamanı gelmedi mi, diye vesvese verdi.

Kabil dağdan inen kardeşinin peşinden koştu. Şeytan hep yanındaydı. Öfkeden ağzı köpürüyordu. Şeytan sağından,

solundan, arkasından, önünden yaklaşp kardeşini öldürmesini söylüyordu.

Kabil, hışımlla yaklaştı Habil'e. Seni dedi, ortadan kaldıracığım.

İnsanoğlu bundan böyle iki gruba ayrılacaktı: itaat edenler ve isyanda olanlar. İtaat edenler varlığın yaratılış hakikatini anlamaya çalışırken, âsi olanlar ânı yaşamaya bakacaklardı.

Böylece, sevgiyle kinin, hoşgörülle nefretin mücadelesi başladı. İnsanlık tarihi kadar eski ve insan var oldukça sürecekti bu hikâye.

Sevgi kazanacaktı hep. Fakat, zahirde kin galip görünecekti. İnsan da bilecekti ki, her görünen görüldüğü gibi değildi.

Değildi...

Habil'in ağabeyi Kabil'e karşı gelmediği ve sevgisini kalbinden silmediğidir

Dünya bir değirmendir. Dur durak bilmeden geçer yıllar.
Çocuklar büyüdüler. Bir damla altın gibi. Gözü gibi bak-
tı onlara Havva. Âdem de...

Kadın düştü aralarına göktaşu gibi. Kadının karanlık bü-
yüsü. Kıpırdadı Kabil'in içi dışı.

Serpildiler o ilk ailede. İlk ocakta. Geliştiler. Gençlik lez-
zetini tadıp gözlerini açtılar. Çoğaldılar.

Babam dedi Kabil. Babam dedi Habil. Ardından anam
dediler Havva'ya.

Habil'in sesi çıkmıyordu, ama Kabil hep kendisinin hak-
lı olduğunu iddia ediyordu. Büyük kardeş olduğu için, kurba-
nın kabul hakkının da kendisinde olduğunu söylüyordu. Ha-
bil ise babasının bütün kararlarına itaat ediyordu.

Habil'in kurbanı kabul edildi.

Kabil'in bakışları sertleşti.

Habil ise şükürünü artırdı. Daha da hırçınlaştı Kabil. Dış-
lerini gıcırdattı. Rabb'in takdirine razı olmadığı gibi kızgınlığı-
nı bir kat daha artırdı. Babaya saygı, kardeşe sevgi duymaz ol-
du. Kin ve nefret doldu kalbine.

İntikamla ayrıldı oradan. Fakat işlenmemiş bir suçun in-
tikamıydı. Hakkının çiğnendiğini düşünüyordu. Bunun için

kendini hep haklı görüyordu.

Günler geçti ama, Kabil'in kızgınlığı geçmedi. Kin duygusu daha da arttı. Habil'in vücudunu ortadan kaldırmadan huzur duymayacağına inanıyordu. Artık onu çekemezdi. Bu ilk düşmanını yok ederse ancak o zaman rahat edecekti. Yüreğinin ateşi ancak o zaman sönecekti. Huzur kendini o zaman bulacaktı.

Bilmiyordu Habil, ağabeyinin içindeki kin ateşinin bu denli yandığını.

Bir gün Kabil'le ıssız bir yerde karşılaştılar. Habil sendeledi. Çünkü, Kabil sinirinden patlayacak gibiydi. Gözleri dışarı fırlıyordu. Bir alevdi sanki. Habil kendini titreten sözleri ağabeyinden duydu:

- Seni, dedi, mutlaka öldüreceğim.

Habil şaşkınlık içindeydi.

- Sen dedi, ne dediğinin farkında değilsin. İnsan insanı öldürür mü? İnsan, hatta kardeşini öldürür mü?

Kabil tekrar:

- Seni, dedi, mutlaka öldüreceğim.

Titrerdi bu sözleri kim duysa. Ölümü gerektirecek bir suç yoktu. Fakat, ölüm tehdidi vardı. Nasıl söylerdi bu sözleri bir kardeş kardeşe. Az idiler. İktiler. İlk ailenin ilk çocuklarıydılar. Nasıl düşünülürdü öldürmek... Şaka değildi elbet. Kızgınlığı nefes alışından belli olan bir ağabey tarafından söyleniyordu. Habil sakın sakın cevap verdi:

- Allah ancak, kendisine saygı duyanlardan kabul eder.

Güzel bir cevaptı bu. Fakat bu cevabın güzelliği temiz duygulu, temiz düşünceli insanlar içindi. Gözü öldürmenin dumanına kapılan ağabey bu sözleri duymuyordu bile. Onun akli fikri kabul edilmeyen kurbanda idi.

Onun için yaşanacak tek yer olmuştu dünya.

Onun için tek düşman: Habil.

Düşman ortadan kaldırılırsa, bütün mutluluklar kendisinin olacaktı. O zaman huzurlu bir yer olacaktı dünya. Gece gündüz bunu düşünüyordu. Her görüşünde Habil'i, içinin ateşi daha da alevleniyordu. Gözlerini ona dikip:

- Seni mutlaka öldüreceğim, diyordu.

Kabil öfkeden ne dediğini bilmiyordu.

- Seni dedi, babam daha çok seviyor. Bunun için Allah senin kurbanını kabul etti.

Habil yumuşak huylu olduğu kadar yumuşak sesliydi de. O tatlı sesiyle:

- Beni dedi, öldürünce babamın seni daha çok seveceğini ve Rabb'imizin bundan hoşnut olacağını mı sanıyorsun?

Kabil'in ihtirası aklını yok etmişti:

- Seni yok etmeden bana rahat yok diye söylendi. Tekrar tekrar söyledi: Seni mutlaka öldüreceğim.

Habil, ağabeyinin gözlerindeki kararlılığı görünce:

- Senin için üzülüyorum, dedi. Beni öldürürsen asıl o zaman mutsuz olacaksın. Ömür boyu rahat yüzü görmeyeceksin. Vicdan azabın da seni öldürecek.

Bu işin şakası kalmamıştı. Bunu kesin olarak anlamıştı Habil. Ağabeyiyle kavga etmek istemiyordu. Çünkü, Habil Rabb'in emrine samimiyetle baş eğiyordu. Onun huzuruna zalim olarak varmak istemiyordu. Ebedî hayatını mahvetmek istemiyordu. Nasıl olsa ölecekti. Rabb'in huzuruna herhangi bir utançla varmak onun için en ağır davranıştı. Böyle temiz bir yürekten ağabeyine karşı şu sözleri duyuyoruz:

- Eğer beni öldürmek için sen bana elini uzatırsan, ben, öldürme maksadıyla elimi sana uzatacak değilim. Ben âlemlerin Rabb'ine karşı saygı duyar ve ondan korkarım.

Konuşmaları burada bitti. Fakat, mesele bitmedi. Bitmedi Kabil'in kini. Bitmedi nefreti. İntikam duygusu bitmedi.

Bitmedi şeytanî istekleri. Bitmedi.

Habil, ağabeyini orada bırakıp uzaklaştı.

Kabil, ardından bakıp onu mutlaka öldüreceğim, dedi.

Eve vardı. İçindeki ateş sönmemişti.

Bundan sonra kardeşini nasıl öldüreceğinin hesaplarını yapmaya başladı. Öz kardeşini, ama en büyük düşmanını nasıl öldürecekti? Gecesini gündüzünü bu düşünceler içinde geçiriyordu.

Uyumak için uzanıyordu, fakat, gözüne uyku girmiyordu. Canı sıkındı ve öfkeli öfkeli sağa sola dönüyordu. İşte böyle anlarda şeytan yaklaşıyor:

Onu öldür. Onu öldür, diye fısıldıyordu.

Habil'i öldür.

Bu öfkeyle uyudu.

Kanın ilk olarak döküldüğüdür

Sabah olunca çıktı evden. Kararını vermişti. Kardeşini öldürecekti. Hiç beklemeden tarlaya gitti. Zümrüt yeşili, uçsuz bucaksız ekinlere baktı.

Dağlar, dereler yeni günün neler getireceğini bilmeden duruyorlardı.

Habil'in hayvanları otlattığı yere gitti sonra. Kardeşini hayvanların yanında buldu. Arafat dağının batısında, Urana Vadisi'nde...

Şeytan yeniden yanına sokuldu ve fısıldadı: İşte tam zamanı. Bu fırsatı kaçıрма.

Etrafına bakındı. Kardeşi kendini fark etmemişti. Olacaklardan habersiz kuzuları seviyordu. Onların ot yiyişlerini seyrediyordu.

Ağır adımlarla yaklaştı. Yerden büyükçe bir taş aldı. Sıkıca kavradı ve kardeşinin kafasına indirdi. Var gücüyle vuruyordu kafasına.

Habil yere yığılmış, kafatası parçalanmış, kanlar içinde kalmıştı.

Toprak ilk defa insan kanı görüyordu. Toprağa ilk defa kan dökülüyordu.

Habil, bir süre çırpındıktan sonra hareketsiz kaldı. Bir kuzu yaklaşp kanı kokladı. Sonra otlamaya devam etti.

Bir elindeki taşla, bir etrafına baktı. Taşı fırlatıp attı. Öfkesi dinmiş, olduğu yerde donup kalmıştı.

Kan...

Donmak...

Kalmıştı...

***

İlk cinayet.

İlk kardeş katli.

Yeryüzü ilk defa kardeş kanıyla kirleniyordu.

İnsanın yaratılmasında kullanılan toprak insanın kanıyla ilk defa sulanmıştı.

Topraktan olan toprağa dönüyordu, ama normal bir dönüş değildi. Zulümle dönüş...

Şehadete ermişti Habil. Çünkü, Rabbine ve babasına itaat etmesini bilmişti. Toprak ilk şehidi ağırlayacaktı.

Habil: ilk şehit

Habil: ilk mazlum

Şehadet: Açılan ilk kapı.

***

Kırk iki kişilik bir aileydiler. Bundan önce hiç kimse ölmemişti. Ölenin ne yapılacağı bilinmiyordu. Katil kardeş, yerde yatan cesedi ne yapacağını bilemiyordu. Ölü kardeşi karşısında, kin ve nefreti kalmamıştı. Ölüm darbelerini vururken kini ve nefreti de gitmişti. Artık ona acıyordu.

Kendine geldiğinde, yüreğinin pişmanlıkla sızladığını fark etti.

Eyvah, diye bağırdı. Eyvah, ben ne yaptım böyle!

Elleri kan lekeleriyle kirlenmişti. Suya vurunca elindeki kanlar temizlendi, ama yüreğindeki kanlar neyle temizlenecekti?

Ölmeyi hak etmemişti diye düşündü. Yüreğindeki pişmanlık büyüyor, büyüyüp bütün varlığını sarıyordu. İçini acıtıyordu pişmanlık duygusu. Kardeşinin temiz yürekli, iyi bir insan olduğunu düşünüyordu.

'Ben kötü biriyim' diyecek oldu, ama vazgeçti.

Yavaş yavaş cinayet korkusu sarıyordu benliğini. Bir dehşet duygusunun çemberine giriyordu. Pişmanlık ateşinin kıvılcımlarıyla yanıyordu yüreği.

Onu öldürerek ne kazanmıştı? Şimdi ne yapacaktı? Babası kendini daha çok mu sevecekti? Allah, kurbanlarını kabul mü edecekti?..

Tedirginliği artıyor, korkusu büyüyor, çaresizlik içinde düşünüyordu.

Bütün varlıkların “katil!”, “katil!”, “katil!” diye bağırdığını duyuyordu. Kurtlar, kuşlar, kuzular, dereler, tepeler aynı sesi tekrar ediyordu:

“Katil!”

Bütün bu sesler yüreğinin derinliklerinde yankılanıyor, kendini sönmeyen bir ateşin içine atıyordu.

Korkudan ve dehşetten titriyordu. Ayakta duracak hâli yoktu. Dizleri titriyordu.

Habil’in yanına çömelerek:

Kardeşim! Uyan kardeşim! diye bağıriyordu. Habil! Habil uyan!

Ben ağabeyin Kabil’im. Haydi kalk, uyan haydi! Habil’den hiç ses gelmiyordu. Cansız ve sessiz yatıyordu. Ne sesi ne de nefesi çıkıyordu. Çoktan ölmüştü bile.

Ne yapacaktı şimdi? Bu ölü beden yerde kaldıkça Kabil’in sıkıntısı artacaktı.

Bu hadiseyi nasıl açıklayacak, nasıl anlatacaktı?

İçinde nasıl taşıyacaktı?

Kardeş acısına nasıl dayanacaktı?

Kardeşinin cesedini yırtıcı kuşlara ve vahşi hayvanlara mı bırakacaktı? Bunu yapamam dedi, kendi kendine.

Cesedi sırtlayıp yola düştü. Güçten düşünceye kadar yürüdü. Bir yere gelince cesedi bırakıp soluklandı. Kardeşinin cansız vaziyetine hazin hazin baktı.

Siyah karganın ders verdiği dir

Ne yapacağını bilemiyordu. Ağlayıp sızlıyordu. Bu acıyla içi parçalanıyordu.

Biraz dinlendikten sonra yeniden yüklenip yürümeye başladı.

Ne yapacağını bilemez hâlde bunalmış, ellerinin arasına başını almış düşünüyordu:

-Bu ceset birkaç gün daha böyle kalırsa kokudan buralara yaklaşılmaz olur, buna bir çare bulmak gerek.

Düşünüyordu düşünmesine, ama bir sonuca varamıyordu.

*“ey karga
öğret bana
mezar kazma bahsini
bilmedim hiç
ölüler nerde yatar”*

(Ömer Erinç)

Meraktaydı anne ile baba. Oğulları gelmemişt i.

Üç beş adım ileride kargalar kavgaya başlamışlardı. Bu olay Kabil’in dikkatini çekti. İzlemeye başladı. Kargalar kıyasıya kavga ediyorlardı. Onların neyi paylaşamadığını düşündü, ama bir karara varamadı. Kardeşinin ölü bedenini unutmuştu. Kargalar birbirlerine şiddetli darbeler indiriyor, tüylerini yoluyor, derisini koparırcasına çekip silkeliyordu. İkisi de kanlar içinde kalmıştı. Siyahlıkları görünmez olmuştu. Güçlerinin tükendiği bir anda kargalardan biri cansız yere serildi.

Galip karga rahat bir nefes aldı. Daha sonra da toprağı eşelemeye başladı. Bilmiyordu özel bir görevinin olduğunu. Hemen ötesinde duran insanın varlığından bile habersizdi. Toprağı kazdı. Ölü kargayı sürüyerek götürüp kazdığı çukura itti. Üstüne de toprak attı.

Kabil, bu olayı izledikten sonra:

-Yazıklar olsun bana! Kardeşimin cesedini gömebilmek için şu karga kadar bile olamadım. Aciz kaldım, diyerek elini alnına vurdu.

Bir çukur kazdı. Habil'in cesedini çukura indirdi. Üzerine de toprak attı. Böylece günlerdir canını sıkan ceset ortadan kalkmıştı.

Habil, şehitliğin bilinmediğı, onlara nasıl davranılacağıнын belli olmadığı bir zamanda yıkanmadan toprağı verildi. Onun cenaze namazını, şüphesiz ki, melekler kılmıştı. Anne ve babasını artık, ancak cennette görebilecekti. Rabb'in huzurunda, sonsuz güzellikler ve nimetler içinde kavuşacaktı ailesine.

Rabb ki, ona ve onun yolundan gidenlere ikramını esirgemeyecekti.

Âdem ise, çocukları gelmeyince meraklanmış aramaya başlamıştı.

Kabil, babasının geldiğini görünce, korkusundan kaçmaya başladı. Ne söyleyeceğini, ne diyeceğini bilemiyordu. Kabil'in kaçtığını gören Âdem kaygılandı. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

Bir şeyler tersti, ama ne olduğunu bilemiyordu. Kalp atışları hızlanmıştı. Birden anladı. Kabil, kardeşinin kanına girmişti. Olduğı yerde kaldı.

Her iki oğlu için de ağlıyordu. Bitmek bilmeyen bir acı içinde buldu kendini. Toparlandı, Kabil'in peşinden yürümeye başladı. Oğluyla arasındaki mesafe azalınca, "Kardeşine ne

yaptın yavrum?” diye bağırdı. Öyle bir bağırdı ki, Kabil, bütün canlıların bağırdığını sandı.

Babasının sesi vadide yankılanıyordu:

“Kabil ne yaptın sen! Kana buladın ellerini! Bu kanla yaşayacaksın artık!”

Âdem bu cinayeti öğrenince çok üzüldü. Kan ağladı içi. Hem niçin ağlamasındı? Evladı öldürülmüştü. Öldüren de, öldürülen de öz evladıydı. Katmer katmer üzüntü sarmıştı yüreğini. Havva da acılar içindeydi. Ana yüreği dayanır mıydı yavrusunun ölümüne!

Kötülüğün, katillğin bilinmediği bir devirde bir evlat, hiç çekinmeden bu cürümleri işliyordu. Bir yol açıyordu Kabil: kin, nefret ve öldürme yolu... Bahtiyar olabilir miydi bu insan?

Babasının hata işleyip de yeryüzüne gönderilişinden fazla zaman geçmemişti. Onlar, hatalarının cezası olarak cenneti kaybetmişlerdi. Onların ilk evlatları da ilk cinayeti işliyor ve korkulur ki, cehenneme gidiyordu.

Şeytan ikinci zaferini kazanmıştı. Birincisi cennette anne ile babayı, şimdi de Kabil'i alt etmişti. Şeytan bundan böyle de durmayacak ve insanlık soyunun fitne, kin, ihtiras ve öfkesini artırmak için var gücüyle çalışacaktı. Çünkü bu, onun Yaratıcımızdan aldığı bir mühletti.

Kim diyebilir ki, Kabil cinayetten sonra rahat etti! Vicdan azabı duymadan huzur içinde yaşad mı? İklima ile evlenip arzulanığı mutluluğu yakaladı mı? Yoksa bir kenara çekilip:

“Değer miydi böyle bir şey için kardeş kanı akıtmaya?” mı dedi?

İlk Peygamberin oğluydu. Bu büyük bir nasipti onun için. Örnek, anne ve babasıydı. Annesi de babası da Allah'a itaat içindeydiler. Yani ki, kötü örnek yoktu onun için.

Dünyada gözünü açan ilk insan da Kabil'di. Yeryüzülü olarak yeryüzü sakinlerinin ilk örneği olacaktı. Yirmi erkek, yirmi kadın ve anne-babası olmak üzere kırk iki kişiydiler. Babasının peygamber olması da onu kurtarmayacaktı. Cehennemde şeytanın yanbaşında yer alacaktı. Âdem kurtaramayacaksa evladını başka hangi baba kurtarabilirdi? Herkes günahı ve sevabı ölçüsünde bir karşılık bulacaktı. Annesinin babasının niteliği ölçüsünde olmayacaktı bu.

Âdem Kabil'e bir ceza verdi mi?

Yanından kovdu mu?

Beddua etti mi?

Onu her zamanki gibi mi karşıladı?

Çok üzülmenin ötesinde neler yaptı?

Bütün bu sorular, bugün meçhulümüz

.....

Rabbimiz Âdem'e Habil'in yerine güzel bir oğul verdi: Şit... Şit, Âdem'den sonra peygamberlik makamına getirildi. Ona elli sayfalık bir kitap verildi. Babasının vasiyeti üzerine kardeşlerinin liderliğini yapacaktı.

Musa'nın sual eylediğidir

Sizi bu cinayet havasından uzaklaştırayım. Âdem'in Musa ile güzel bir konuşması var. O tatlı sohbeti dinleyip ferahlayalım.

En güzel sevgilinin aktardığı bir hadisedir bu.

Maneviyat âleminde Âdem ile Musa arasında şöyle bir konuşma geçer:

Musa:

“Ey Rabb'im, kendini cennetten çıkaran ve bizi de mahrum bırakan Âdem'i bize göster.” dedi.

Allah, Âdem'i ona gösterdi. Musa:

“Sen bizim babamız Âdem misin?”

“Evet.”

“Allah'ın ruhundan üflediği, bütün isimleri öğrettiği ve meleklerle secde etmelerini emrettiği, meleklerin de secde ettikleri Âdem sen misin?”

“Evet, benim.”

“Peki, kendini cennetten çıkaracak ve bizi de cennet hayatından mahrum bırakacak bir işi yapmaya, yasak meyveyi yemeye, seni zorlayan ne idi? Neden bizi perişan ettin ve insanları bu hâle düşürdün?”

“Peki, sen kimsin?”

“Ben Musa'yım.”

“İsrailoğullarına peygamber olarak gönderilen, Allah ile arada elçi olmadan perde arkasından konuşan ve Allah'ın risaleti ve kelamı ile seçip ayırdığı ve her şeyin açık açık anlatıldığı Tevrat'ı

verdiği ve konuşmak suretiyle kendine yakın kıldığı Musa mı?”

“Evet, o Musa.”

“Peki sen o kitapta, ben yaratılmadan evvel bu hadiseyi, tespit edilmiş bir kader olarak bulmadın mı?”

“Evet buldum.”

“Ben yaratılmadan evvel, Allah tarafından takdir edilen bir olay sebebiyle beni neden kınıyorsun?”

Çoğalıp aile olduklarıdır

Sadece onlar vardı yeryüzünde. İstedikleri kadar yer ve yurt edinebilirlerdi. Baştan sona kendilerininindi dünya.

İnsanlık daha yeni çoğalmaya başlamıştı. Ne devlet vardı ne de hükümet.

Çünkü gruplar, devletler, milletler yoktu. Tek aileydiler ve yöneticileri de tekti: Âdem.

Geçimsizliğin ilk örneği de bu ailede görülüyordu. Anlaşmazlığın sonunun cinayete kadar gittiği de ilk defa oluyordu, ilk kez masum kanı akıyordu ve yeryüzü bir isyana daha yeni şahit oluyordu.

Âdem'den sonra iyilik de kötülük de gelişerek devam etti. Çünkü insanlar çoğaldıkça sorunlar da arttı. Bundan böyle yeryüzünün bütününde huzurun yaşanmasını beklemek güzel bir hayalden başka bir şey olmayacaktı. Bunun böyle olacağı Kur'ân'da şöyle dile getiriliyor:

“Bir kısmınız diğer kısmınıza düşman olmak üzere inin.”

İlk aileden son aileye kadar bu iyi-kötü mücadelesi sürüp gidecekti. Bütünüyle hakkın hâkim olduğu, kurdun kuzuyla gezeceği bir dünya bir gün kurulacak elbet.

Bil ki kulsun sen

Şeytan, Kuba halkının mescidinin kapısında duruyor ve Peygamberimiz tarafından ziyarete kabul edileceğini umuyordu. Efendimiz, şeytanın kendisini ziyaret etmesine izin vermedi ve onu içeri girmekten menetti. O anda Celil ve Cebbar Allah, Cebrail'i gönderdi. Efendimize:

“Şeytana izin ver de seni ziyaret etsin.” dedi.

Şeytan içeri girince Efendimize hürmette bulundu, oturdu ve:

“Ey Allah'ın elçisi! Ben kimim ve ne işle meşgulüm, biliyor musun?” dedi.

Efendimiz:

“Söyle bakalım!” buyurdu.

Şeytan:

“Ben binlerce sene aşağılık ve miskinlikle göklerdeki meleklerin arasında idim. Miraç gecesinde gördüğün gibi benim kürsümü arşın ayağının altına kurmuşlardı. Sonra önemsiz bir hata ile ebedîyen reddedildim. Allah; ‘Kıyamete kadar lanetim senin üzerinedir.’ sözüyle halkasını benim boynuma bağlayarak beni insanların nefretine maruz bıraktı. Meleklerin sohbetinden mahrum etti. Bu topraklara bırakılan Âdem'i başkomutan tayin edip halifelîğe seçti. Beni de tamamiyle taşılayıp rahmetinden uzaklaştırdı.”

Şeytan, kulluğu kabullenmeyişi acısını yaşıyordu. Efendimiz ise kulluğun en üst mertebesinde idi. Geceler

boyu ibadet ediŒi, bunun en açık delili idi. Böylece bizde “Bil ki kulsun.” hatırlatıyordu.

Hatırlatmak O’na; iŒitmek, itaat etmek ve hatırlamak bize...

Vahyin ıŒıĒını yaymak O’na; ıŒıĒa koŒmak bize...

Âdem’in çizgisini göstermek O’na; doĒrulmak ve O’nun gsterdiĒi çizgide yürümek bize...

Ölüm meleğine acele ettin dediğidir

Âdem'e, soyundan gelecek bütün insanlar gösterildi. Herkesin eceli de yanında yazılıydı. Âdem kendisi hakkında bin yıl ömür takdir edildiğini gördü. Soyundan gelecek insanlar arasında üzerlerine nur yağmış gibi güzel bir grup vardı.

Âdem:

“Ey Rabbim, üzerlerinde nur bulunan bu adamlar kimlerdir?” dedi.

“Onlar kullarıma göndereceğim peygamberlerdir.”

Onların içlerinden biri vardı ki, onun nuru daha parlaktı. Fakat, ona kırk yıl ömür takdir edilmişti.

“Ey Rabbim, içlerinden en nurlu olanına sadece kırk yıl ömür vermişsin.”

“Ona takdir ettiğim ömür odur.”

“Rabbim, benim ömrümden altmış yılını al ona ver.”

Âdem, ömrünü sayıp duruyordu. Azrail ruhunu almaya geldiği zaman:

“Acele ettin ey ölüm meleği. Benim daha altmış yıl ömrüm var.” dedi.

“Hayır, ömrün sona erdi. Bu altmış yılını sen Davud'a vermesini istemiştin.”

“Hayır, ben böyle bir şey yapmadım.”

Bunun üzerine Âdem'e altmış yılı geri verildi. Davud'a verilen de geri alınmadı.

Hayat tatlı. Ölüm acı.

Sevgililer sevgilisi miraca çıkarken Âdem'i gördü. Ona selâm verdi. Âdem:

“Merhaba ey değerli oğul! Merhaba ey değerli Peygamber!” diyerek karşıladı Efendimizi.

Âdem'in etrafında karartılar vardı. Sağ tarafına baktığı zaman yüzünde memnuniyet, sol tarafına baktığı zaman üzülüyor ve ağlıyordu.

Efendimiz oradan ayrılınca Cibril'e sordu. Cibril:

“Sağında ve solunda duran karartılar çocuklarının ruhlarıdır. Sağ tarafındakiler cennetliklerdir. Solundakiler de cehennemlikler. Sağına bakınca sevinir, soluna bakınca üzülüp ağlar.” dedi.

***

Kıyamet günü hesabın başlamasına az kala mü'minlerden bir grup toplanır. Aralarında şöyle konuşurlar:

“Rabbimizin yanında bizim için şefaathçi olarak birini bulsak ne iyi olur.”

Akıllarına ilk olarak Âdem gelir ve ona giderler:

“Ey Âdem, sen insanların babasıdır. Allah seni eliyle yarattı, melekleri sana secde ettirdi. Bize şefaathçi ol. Bizi sıkıntıdan bıranan bu yerden kurtarsın, bizi cennetine alsın.” derler.

Âdem onlara:

“Bugün Allah çok gazaplıdır. Hiçbir zaman da bu derece gazaplı olmamıştır. Bundan sonra da bu derece gazaplı olmayacaktır. Beni o ağaca yaklaşımdan yasakladı. Nefsime dinledim. Ona isyan ettim. Cennetten çıkmanıza sebep oldum.” der.

Âdem konuşmasına devam eder:

“Ben bugün kendi hatamı düşünüyor ve şefaath dilemekten utanıyorum. Siz Nuh'a gidin.”

***

Âdem ile Allah arasında şöyle bir konuşma geçer:

“Ey Âdem!”

“Emrine hazırım Allah’ım. Huzur vermek sadece Sana mahsustur. Senin elindedir.”

“Cehenneme gidecekleri ayır.”

“Allah’ım, cehennemlik olanların miktarı nedir?”

“Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzudur.”

Bu emrin verilışinden sonra dehşetten küçük çocukların saçları ağarır, hamile olarak ölmüş kadınlar çocuklarını düşürür. “Sen insanları sarhoş görürsün, halbuki onlar sarhoş değildirler, fakat Allah’ın azabı şiddetlidir.” âyetinde anlatılan durum meydana gelir.

Bu konuşmayı anlatan Efendiler Efendisi’ne sahabeleri sordu:

“Ey Allah’ın Resûlü, hangimiz o ‘bir’ olacak?”

Efendiler Efendisi:

“Sizi müjdelerim; çünkü sizden bir kişiye karşılık Ye’cuc ve Me’cuc kavminden bin kişi olacak.”

Şit'in kardeşlerini uyardığıdır

Allah'ın seçtiği “Safiyullah” Âdem, üstün meziyetli bir insan olarak yaşadı ve çevresindekilere de aklındakileri, kalbindekileri anlatarak vazifesini yaptı.

Habil'in şehadetinden sonra dünyaya Şit geldi. Yalnız, Şit'in ikizi yoktu. Tek çocuktu Şit: Allah'ın bağıışı...

Beşerin babası arı duru Âdem'in oğlu Şit de temiz çehreli bir insandı.

Şit'e; Âdem'in halifesi olduğuna, Allah'ın isimlerini bileceğine, ilmin ve eşyanın hikmetini öğreneceğine, kardeşlerine rehberlik edeceğine, onların da kendisine itaat edip hizmet edeceklerine ve onlara irşatta bulunacağına dair Allah'tan hitap geldi.

Şit, Allah'ın vahyi ile dokumacılığa başladı. İlk defa aba dokumacılığı yaparak bir elbise üretilip giydi. O elbise bütün kardeşlerinin hoşuna gitti. Hepsisi de onu alıp giydiler. İşte bu aba hırkası giyme işi ondan kalacaktı.

Elli sayfalık kitap verildi Şit'e. Mekke'de yaşadı. Dokuz yüz on iki sene yaşayıp, -ki bu uzun ömürlü olduğunun işaretidir- sonra vefat etti. Babasının yanına, Ebu Kubeys tepesine defnedildi.

Kavuşma yakın olup kalbe, Âdem'e ölüm emri geldiğidir

Aşk ile geldi; vefat etti kemal ile.

Dünyadan göç eden ilk peygamber Âdem'di.

Bin yıl kadar yaşadıkdan sonra, -ki ne kadar yaşadığı rivayetten öteye gidemiyor- ölüm vaki oldu.

Ölüm zamanı yaklaşınca, Yaraticıdan vahiy yoluyla; şeytanın kıyamete kadar yaşayacağını, kendisinin ise öleceğini öğrenmişti:

“Sen tekrar cennete gireceksin. O ise kıyamete kadar gelip geçen insanların sayısınca ölüm acısını tadacaktır.” sözleriyle, Âdem teselli edilmişti.

Ölüm döşeginde yatarken oğullarını çağırdı:

-Oğlucuklarım, ben cennet meyvelerinden yemeyi arzuluyorum, özlüyorum, dedi.

Oğulları o meyveleri aramaya gittiler. Yolda meleklerle karşılaştılar. Meleklerin yanında koku, kefen, kazma, kürek ve zembil vardı. Melekler:

-Ey Âdem'in oğulları! Nereye gidiyorsunuz? Ne arıyorsunuz, dediler. Onlar da:

-Babamız hasta. Cennet meyvelerinden yemeyi arzuluyor. Toplamak için bizi gönderdi, dediler.

Yâkin emrinin geldiğini söyledi melekler.

Âdem'in oğulları meleklerle birlikte geri döndüler. Melekler Âdem'in ruhunu kabzettiler.

Sonra onu yıkadılar, kefenlediler. Getirdikleri güzel koku-
lardan sürdüler. Meleklerden birisi öne geçti. Öteki melek-
ler onun arkasına geçip sıra oldular.

Âdem'in çocukları da onların arkasına sıralandılar. Cena-
ze namazını kıldılar. Melekler kabrin içine girip Âdem'i kab-
re koydular. Üzerini kerpiçle kapadılar.

Sonra da:

-Ey Âdem'in çocukları! Ölülerinizi işte bu şekilde göme-
ceksiniz, dediler.

Topraktan alınan ilk parça yine toprağa dönmüştü.

Havva da ondan sonra vefat etti. İnsanlığın babasının ya-
nına ilk annesini de gömdüler.

Âdem ve âline selam olsun.

***

Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen

Merdüm-i düde-i ekvan olan âdemsin sen

(Kendine bir hoşça bak; sen, âlemin özüsün.

Varlıkların gözbebeği olan insansın.)

Son söz

Bedenin ve nefsin arzuları itibariyle insan, küçük ve zayıf bir mahlûktur. Dehşetli varlıkların dalgaları arasında çalkalanıp gidiyor.

Yaratıcının sevgisinin ışığını bütünüyle içinde barındıran imanın nuruyla aydınlanan İslamiyet'in terbiyesiyle kemale eriyor. İnsan, kulluk şuuru içinde bir sultandır.

Parça içinde bütündür. Cüz içinde kül'dür. Küçüklüğü içinde bir âlemdir.

Yaratıcının gözetim dairesinde bakışı bütün ufuklara açılabilen bir gözeticidir.

***

Hiçlik cübbesini giyerek sultan oldu Âdem.

Ey ruhum, sen de kendi Âdem'in olabilirsin.

***

Âlem Âdem ile tamamlandı. Âdem de Havva ile sükuna erdi.

Âlem Âdem ile tamama erdi. Fahr-i âlem ile kemâle erdi.

"Sinmeseydi Muhammed'in nuru âleme;

İns ü cin firakızından avaz ederdi."

(Ş. Yapar)

***

Âdem;

Secde edilen

Secde eden bir de.

Varlığın manası, Âdem'de insan suretinde tezahür ediyor.

Âdem yaratılana kadar, eksik olan bir yanı var suretin ve mananın. İnsan yaratılarak tamamlandı suret ve mana.

Âdem giriş.

Âdem bitiş.

Âdem nokta. Âdem ilk. Âdem son...

İnsanlığın yaratılışı bakımından ilk, varlığın tamamlanışı bakımından son.

***

Cağaloğlu'nda bir dostumla Âdem'in ve âlemin yaratılışını konuşuyorduk.

Mü'min bakışının korunması gerektiğinden söz ediyorduk.

Sonra yolculuk başladı. Âdem dünyaya döndü, ben İstanbul'a. Âdem cennet nimetleri denizinden ayrıldı, ben ise gönlümün denizi Maraş'tan.

Mekke'de, Beytullah'ın huzurunda okuyup tashih ettim. Âlemlere gönderilen rahmetin nurundan, ruhumda esintiler duyarak yeniden yazdım. Kabe'nin hürmetine, emin beldenin hürmetine, İbrahim peygamberimizin makamının hürmetine, Efendimizin peygamberliğini ilan ettiği Safa tepesi hürmetine Rabbim bana yardım etti.

Receb'in on beşinci gecesi çıkmıştım bu yolculuğa. İlk durak övülmüş ve yüceltilmiş Allah'ın evi oldu.

Yine mübarek bir akşamda noktalıyorum cümlelerimi.

O mutlak ki, uzak olan her şeyden daha uzak, yakın olan her şeyden daha yakındır insana.

Âdem'in ayağı kaydı, evlatları da hata etti. Böyle buyurdu insanlığın Efendisi.

Ben de hata ettimse, o benden. Güzellikler O'ndan.

Hüsn-ü hitamühu...